

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Kommunal- amtsrådsvalg : 1974

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1973

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 4](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 5](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 6](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 7](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 8](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 9](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 10](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 11](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 12](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 13](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 14](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 15](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 16](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 17](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 18](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 19](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 20](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 21](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 22](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 23](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 24](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 25](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 26](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 27](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 28](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 29](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 30](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 31](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 32](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 33](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 34](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 35](#)

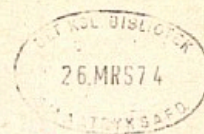
[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 36](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 37](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 38](#)

[Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 39](#)

Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 40
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 41
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 42
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 43
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 44
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 45
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 46
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 47
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 48
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 49
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 50
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 51
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 52
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 53
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 54
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 55
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 56
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 57
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 58
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 59
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 60
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 61
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 62
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 63
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 64
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 65
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 66
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 67
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 68
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 69
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 70
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 71
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 72
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 73
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 74
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 75
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 76
Kommunal- amtsrådsvalg : 1974 77

KOMMUNAL-/ AMTSRÅDSVALG 1974

SOCIALISTISK FOLKEPARTI

INDHOLDSFORTEGNELSE:

Indledning	side 3
I KOMMUNEVALG	side 4
II OPSTILLING AF KANDIDATER	side 5
III KOMMUNEVALGETS TEKNIK	side 6
IV AMTSRÅDSVALGET	side 9
V VALGETS OPGØRELSE	side 10
VI KOMMUNENS STYRELSE	side 13
VII UDVALGENE OG DERES BETYDNING	side 19
VIII KOMMUNALREFORMKOMMISSIONEN 1970...	side 25
IX UDVIKLINGSKOMMUNER	side 27
X AMTSKOMMUNERNES OPGAVER	side 29
Debatoplæg om kommunernes socialpolitik:	
Hvad er socialpolitik ?	
ved Niels Jørn Hougård	side 31
Diskussionsoplæg til debatten om	
kommunernes skattepolitik	
ved Jakob Lange	side 33
Diskussionsoplæg til debatten om	
begrebet planlægning	
ved Børge Oløe	side 38
BILAG 1 Bekendtgørelse af lov om	
kommunale valg	side 46
BILAG 2 Lov om kommunernes styrelse	side 64

Udgivet af SFOF november 1973 / Tryk: minavisen, TR 11 50

INDLEDNING

Dette hæfte er tænkt som en støtte for de mange, der som SF'ere skal medvirke i den kommende kommunale valgkamp, såvel som kandidater som partiforeningsfolk.

Hæftet omhandler de generelle problemer. Det har ifølge sagens natur ikke været muligt at tage de enkelte kommuners specielle problemer op. De lokale "sager", man kan tage op i valgkampen, må kandidaterne og partiforeningerne selv finde.

De tre sidste kapitler i dette hæfte er debatoplæg. Disse oplæg står for forfatterens egen regning, men i hovedtrækkene er de i overensstemmelse med SF's hidtidige politik. Når alle tre forfattere er fra København, skyldes det et samspil af omstændigheder - ikke en københavnsk sammensværgelse.

Bagerst i hæftet har vi optrykt to vigtige love. Dels loven om de kommunale valg, dels loven om kommunernes styrelse. Begge love er gennemgået i selve hæftet, men vi synes alligevel, at det er nyttigt at have selve loven.

Spørgsmål om kommunalpolitik kan rettes til:

SFOF - kommune

J.A. Schwartzgade 18

2100 København Ø

Tlf. (01) ØB 20 00

Mandag til fredag kl. 8.15 - 8.45 samt mandag, tirsdag og torsdag kl. 17.30 - 19.30 samt som regel i week-enderne.

for redaktionen

Jakob Lange

I KOMMUNALVALG

Reglerne for valg til kommunalbestyrelser og amtsråd findes i Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 388 af 25. juni 1973 "Bekendtgørelse af lov om kommunale valg".

Valgperiode m.v.

Medlemmerne af de kommunale råd vælges for en periode af 4 år. Valget afholdes i første halvdel af marts måned (I 1974 således tirsdag den 5. marts). De nyvalgte kommunalbestyrelsesmedlemmer tiltræder den 1. april samme år. Medlemstallet i kommunalbestyrelsen skal være ulige. Det skal være højst 25 og mindst 5. I amtsrådene samt i kommunalbestyrelserne i Odense, Aalborg og Århus skal medlemstallet være mellem 13 og 31 og i København har borgerrepræsentationen 55 medlemmer. Hvor mange medlemmer kommunalbestyrelsen kan have afhænger af befolkningstallet i kommunen. Man skal være opmærksom på, om antallet af medlemmer af kommunalbestyrelsen er ændret siden sidste valg. Det er tilfældet mange steder.

Valgret og valgbarhed

Hvem kan stemme?

Valgret har enhver, der kan stemme til folketingsvalg, og som har fast bopæl i vedkommende kommune.

Hvem kan vælges?

Alle der har stemmeret til valget kan også opstilles. Man skal dog være opmærksom på, at personer der er straffede, af en nyvalgt kommunalbestyrelse kan erklæres for ikke-valgbar, og derfor må udtræde. Man kan altså ikke kræves slettet af opstillingslisten, men man kan risikere at blive "skudt" ud på første møde. Før i tiden var spørgsmålet om evt. skatterestance afgørende for ens valgbarhed. Det er det ikke længere.

Hvis man flytter fra kommunen efter at være blevet valgt, anmoder man om at måtte udtræde af kommunalbestyrelsen. Er der tale om en midlertidig flytning, kan kommunalbestyrelsen bestemme, at man, når man flytter tilbage, kan fortsætte i kommunalbestyrelsen.

II OPSTILLING AF KANDIDATER

Opstilling på medlemsmøder

Kandidatopstillingen foregår i partiforeningerne og skal foretages på medlemsmøder. I lovene for SF hedder det i § 15: "Opstilling af kandidater til parlamentariske valg sker ved medlemsmøder i partiforeningerne eller ved fælles medlemsmøder for større opstillingskredse". Det betyder, at man f.eks. ikke kan lade en forsamling af delegerede, valgt af flere partiforeninger, foretage opstillingen. Det skal være medlemsmøder, der afgør det.

Hvor opstiller vi?

Der skal sædvanligvis opstilles i de kommuner, hvor der findes partiforeninger, og partiforeningerne må derudover undersøge mulighederne for at gennemføre opstillinger også i andre kommuner. De pågældende opstillinger koordineres i forbindelse med opstillinger til amtsrådet.

Medlemmer udenfor kommunen

I de kommuner, hvor partiforeningens område falder sammen med kommunegrænsen, giver det ingen problemer, med mindre partiforeningen har medlemmer boende udenfor kommunens grænser. I så fald kan disse medlemmer ikke deltage i afstemningen på medlemsmødet, hvor man opstiller kandidater. Reglen må være, at kun de medlemmer, der er optaget på valglisten i en kommune, kan deltage i afstemningen om kandidatlisten til den pågældende kommune.

Nogle partiforeninger omfatter flere kommuner, og her må foranstående regel følges. Det vil dog nok i en del tilfælde være sådan, at der i nogle kommuner bor så få partimedlemmer, at der ikke kan blive tale om en egentlig afstemning, men at man når til enighed uden afstemning. Opmærksomheden henledes dog på lovens § 19, hvorefter skriftlig afstemning skal gennemføres, såfremt mindst ét stemmeberettiget medlem begærer det, og et andet støtter begæringen.

Flere partiforeninger i kommunen

I enkelte kommuner (København, Aalborg og Århus m.fl. findes fle-

re partiforeninger. Her må foreningerne træffe aftale om, hvordan opstillingsproceduren skal være, og man må være opmærksom på lovenes bestemmelser om, at opstillingen foretages enten på et fælles medlemsmøde eller på medlemsmøder i foreningerne.

Afstemningsudvalg

Holdes der medlemsmøder i de enkelte foreninger, må der nedsættes et fælles afstemningsudvalg, og de udfyldte stemmesedler må opbevares i forseglede stemmekasser, indtil alle foreninger har afsluttet afstemningen.

Forholdet vil nok ofte være det, at et vist antal af de foreslåede kandidater ikke ønsker at stå så højt på listen, at de kan blive valgt. Disse må have ret til at blive flyttet ned på listen, selv om afstemningen skulle placere dem blandt de første. Det kan i sådanne tilfælde være formålstjenligt at foretage 2 afstemningsomgange. I første omgang stemmer man om nummeringen af dem, der er villige til at lade sig indvælge, og i anden omgang om de øvrige.

III KOMMUNEVALGETS TEKNIK

Kandidatliste skal være indleveret til valgbestyrelsens formand (borgmesteren) senest kl. 16 den 14. dag før valget (I 1974 tirsdag den 19 februar). Listen skal være underskrevet af mindst 15 og højst 25 stillere, som alle, ligesom kandidaterne, skal være opført på den kommunale valgliste i den pågældende kommune. Blanketter til kandidatlistener kan rekvireres på rådhuset/kommunekontoret, og det vil være hensigtsmæssigt at udfylde en kopi og få kvittering på denne, når man har afleveret den udfyldte liste.

Alle stillere skal anføre fulde navn, stilling og fuldstændig adresse.

Det er tilladt at samle stillere ind på flere blanketter. De skal blot hæftes sammen inden de afleveres. På stillerlisten skal det angives, hvem de kommunale myndigheder om fornødent kan rette henvendelse til.

Hvis valgbestyrelsen af en eller anden grund ikke kan anerkende kandidatlisten (f.eks. hvis der er for få stillere) skal den i løbet af den 10. dag før valget give meddelelse om det (I 1974 den 23. februar). Man har derefter yderligere nogle dage til at få bragt listen i orden (finde en eller flere nye stillere). Den nye liste skal afleveres senest kl. 16 den 8. dag før valget (I 1974 den 25. februar). Afleverer man ikke en ny liste deltager man ikke i valget.

Antallet af kandidater på listen må højst være 4 mere end medlems-tallet i kommunalbestyrelsen, strengt taget behøver der ikke at være mere end én kandidat på listen, men af flere grunde, bl.a. evt. indkaldelse af stedfortræder, bør der være mindst tre navne i små kommuner, og i de større kommuner bør man have ialtfald fem til ti navne. Det har bl.a. betydning, at man over for vælgerne kan præstere en alsidig kandidatliste, der repræsenterer forskellige aldersklasser, køn, fag og geografiske områder.

Kandidat-navnene på listen skal nummereres i den rækkefølge de er opført. Nummereringen er betydende for, hvilke kandidater der opnår valg, og for stedfortræderrækkefølgen.

Ønsker en kandidat at være opført på anden måde end med sit fulde navn, kan dette angives på kandidatlisten. Ønskes et andet navn end dåbsnavn anført (Lis for Elisabeth f.eks.) kan dette "kælenavn" anføres i parentes.

To eller flere partier kan anmelde, at de indgår valgforbund. Anmeldelsen skal være underskrevet af samtliche kandidater og stillere på de lister, der indgår valgforbund. Anmeldelsen af valgforbund skal ske skriftligt senest kl. 16 ugedagen før valget.

Formålet med valgforbund er at undgå stemmespild, idet tallene for de lister der har indgået valgforbund, lægges sammen ved beregning af mandatfordelingen. Derved kan listerne i fællesskab få mulighed for en mandatgevinst. Listernes indbyrdes stemmetal er afgørende for, hvilken liste der får det evt. ekstra mandat (se nærmere herom under VALGETS OPGØRELSE).

Valgforbund kræver omtanke

Valgforbund er i sig selv kun et rent teknisk valgsamarbejde for at undgå stemmespild. Men da resultatet ofte bliver, at det ene parti hjælper det andet til et ekstra mandat, vil vælgerne kunne opfatte valgforbund som udtryk for et politisk samarbejde. Derfor må man, inden afgørelse om valgforbund træffes, nøje overveje, om fordelene ved det rent tekniske samarbejde sættes over styr gennem vælgernes evt. politiske reaktion mod valgforbund.

Hvis en partiforening beslutter at indgå valgforbund med et andet parti (eller evt. med en "upolitisk" kandidatliste), må der forud forhandles og træffes aftale om, hvad det parti, der opnår mandatgevinst gennem valgforbundet, skal "betale" til det parti, der ikke opnår gevinst.

Der kan være tale om aftaler om politiske beslutninger, som partierne binder sig til at gennemføre; men mere almindeligt vil der være tale om tildeling af poster i udvalg, kommissioner og bestyrelser.

Selv om et parti ikke bliver repræsenteret i kommunalbestyrelsen, vil det gennem aftaler med et andet parti kunne opnå repræsentation i visse udvalg.

I afsnittet om KOMMUNERNES STYRELSE er der en gennemgang af udvalgene og deres betydning. Her skal nævnes de fleste af de udvalg, hvori ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer kan indtræde. Det drejer sig om Ligningskommissionen, Skolekommissionen, Børne- og Ungdomsværnet, Boligkommissionen, Ungdomsnævnet, Vurderingsråd (vurderingsmænd), Nævninge- og Domsmandsgrundlisteudvalget og Boligselskabsbestyrelser.

Hvis det mindre parti opnår mandat i kommunalbestyrelsen, bør der i aftalen om valgforbund også sikres det en væsentlig repræsentation i de stående udvalg og evt. i Økonomiudvalget.

Det er således ikke muligt at udtale sig generelt om, hvorvidt man bør indgå valgforbund, eller til hvilken side man bør indgå valgforbund. Det kræver en nøje analyse af forholdene, stemmetal m.v.

Valgforbund bør ikke forveksles med listeforbund, som er en opstillingsform, der ikke har nogen betydning for SF.

IV AMTSRÅDSVALGET

Reglerne for opstilling af kandidater, stillere m.v. er næsten ens for kommunalvalgene og amtsrådsvalgene. Det næste afsnit vil derfor indeholde en del gentagelser.

Kandidatlisten skal være indleveret til valgbestyrelsens formand (amtsborgmesteren) senest kl. 16 14 dage før valgets afholdelse. Listen skal være underskrevet af mindst 50 og højst 75 i amtsråds kredsen boende kommunale vælgere som stillere.

Blanketter til kandidatlisters fås på amtsadministrationens kontor. Stillere skal anføre navn, stilling og adresse på samme måde som stillere til kommunevalgene. Ligeledes gælder det, at hvis valgbestyrelsen underkender en liste, har man mulighed for i perioden fra den 10. dag før valget til den 8. dag før valget at skaffe de manglende stillere eller ændre, hvad der nu måtte være i vejen.

Kandidatlisten kan indeholde fra 1 kandidat til 4 kandidater flere end der i alt er medlemmer af amtsrådet. Det er ved opstillingen til amtsrådene meget vigtigt, at man tager det fornødne hensyn til at alle områder blive repræsenteret.

Ved opstilling af kandidater til amtsrådene kan man vælge mellem to former. Enten kan man have en almindelig nummeret liste med kandidaterne opført i den rækkefølge, man ønsker dem valgt i. Denne form er nok den mest hensigtsmæssige. Men man kan også vælge, at hver enkelt kandidat har mellem 1 og 4 stedfortrædere, som skal træde ind i tilfælde af, at en valgt kandidat træder ud. Disse stedfortrædere kan være de samme for flere kandidater. Deres navn bliver ikke opført på stemmesedlen, men opslås på en plakat i valglokalerne. Stedfortræderne skal nummereres.

Med hensyn til valgforbund m.v. gælder de samme overvejelser som i forbindelse med valg til kommunalbestyrelserne.

V VALGETS OPGØRELSE

Når stemmerne er talt op, opgøres mandatfordelingen efter forholdstalsmetoden (d'Hondts metode). Listernes stemmetal deles med 1, derefter med 2, 3 osv., idet dog stemmetallene for lister i valgforbund først sammenlægges.

Som eksempel skal her vises mandatfordelingen i en kommune, hvor stemmerne har fordelt sig således:

A:	3780
B:	261
C:	4859
D:	418
E:	114
F:	1371
K:	143

Der er valgforbund mellem B, C og D, dersåledes sammenlagt har 5538 stemmer. Kommunalbestyrelsen har 15 medlemmer.

Mandatberegningen

Eksempel 1

Tallene i () angiver rækkefølgen, hvori mandaterne vælges.

Liste	A	B-C-D
Divisor 1	3780 (2)	5538 (1)
" 2	1890 (4)	2769 (3)
" 3	1260 (8)	1846 (5)
" 4	945 (10)	1384 1/2 (6)
" 5	766 (13)	1107 3/5 (9)
" 6	630	923 (11)
" 7		791 1/7 (12)
" 8		692 1/2 (14)
" 9		615 1/3
Mandater	5	8

Kommunal- amtsrådsvalg : 1974

11

	E	F	K
Divisor 1	114	1371 (7)	143
" 2		6851/2 (15)	
" 3		457	
Mandater	0	2	0

Det borgerlige valgforbund har altså opnået absolut flertal med 8 mandater.

Derefter foretages mandatfordelingen inden for valgforbundet mellem listerne B, C og D.

	B	C	D
Divisor 1	261	4859	418
" 2		2429 1/2	
" 3		1619 2/3	
" 4		1214 3/4	
" 5		971 4/5	
" 6		809 5/6	
" 7		694 1/7	
" 8		607 3/8	
" 9		539 8/9	

Liste C opnår alle 8 mandater, mens B og D ingen får.

Eksempel 2

Dersom der ikke var indgået valgforbund, ville mandatfordelingen blive således:

	A	B	C
Divisor 1	3780 (2)	261	4859 (1)
" 2	1890 (4)		2429 1/2 (3)
" 3	1260 (7)		1619 2/3 (5)
" 4	945 (10)		1214 3/4 (8)
" 5	756 (12)		971 4/5 (9)
" 6	630 (15)		809 5/6 (11)
" 7	540		694 1/7 (13)
" 8			607 3/8
Mandater	6	0	7

Kommunal- amtsrådsvalg : 1974

.12

	D	E	F	K
Divisor 1	418	114	1371 (6)	143
" 2			685 1/2 (14)	
" 3			457	
<hr style="border: 1px solid black;"/>				
Mandater	0	0	2	0

I dette tilfælde ville liste A og liste F tilsammen få flertallet med ialt 8 mandater. Valgforbundet har altså været afgørende for at sikre liste C flertallet.

Mandatfordelingen indenfor hver liste

Hvem der er valgt på den enkelte kandidatliste beregnes på følgende måde:

De personlige stemmer på hver enkelt kandidat optælles, og de øvrige stemmer, der er afgivet på listen optælles ligeledes og kaldes listestemmer. Derefter beregnes listens fordelingstal, ved at listens samlede stemmetal divideres med det tal, der er 1 større end listens mandattal. I det foran anførte eksempel (eks. 1) beregnes liste C's fordelingstal ved at dividere 4859 med 9. Fordelingstallet bliver således $539 \frac{8}{9}$, der forhøjes med det nærmeste hele tal, altså 540.

Herefter tildeles nr. 1 på listen så mange listestemmer, at det sammenlagt med hans personlige stemmer giver ham fordelingstallet. Derpå får nr. 2 på samme måde tillagt listestemmer, så nr. 3 osv., indtil listestemmerne er opbrugt. Derpå erklæres de kandidater, som har opnået fordelingstallet, eller hvis personlige stemmer er større end fordelingstallet, for valgte i den rækkefølge, hvori de er nummereret. Opnås ikke på denne måde at få valgt det antal kandidater, der tilfalder listen, erklæres det manglende antal for valgte i rækkefølgen efter deres samlede stemmetal (personlige stemmer og listestemmer tilsammen).

Kandidater- nes nr. og navne	Person- lige stemmer	1522 liste- stemmer	Samlet stemme- tal	Valgte er som nr.	Sted- fortræ- der nr.
1 A	1524		1524	1	
2 B	622		622	2	
3 C	143	397	540	3	
4 D	125	414	540	4	
5 E	92	448	540	5	
6 F	32	263	295	6	
7 G	65		65		1
8 H	159		159	8	
9 J	119		119		2
10 K	91		91		3
11 L	27		27		4
12 M	201		201	7	
13 N	16		16		5
14 O	25		25		6
15 P	95		95		7

De ikke valgte kandidater er stedfortrædere i den rækkefølge, hvori de er nummererede.

VI KOMMUNENS STYRELSE

Lov nr. 223 af 31. maj 1968, med ændringer i lov nr. 219 af 4. juni 1969.

Styrelsesloven fastsætter de generelle linier for kommunalbestyrelsens arbejde, der dels foregår ved møder i den samlede kommunalbestyrelse, dels i dens forskellige udvalg, der hver administrerer sine sagsområder.

I kommunens styrelsesvedtægt fastsættes, hvilke stående udvalg der skal nedsættes, og hvilke sagsområder det enkelte udvalg varetager. Sagsområderne er ikke opdelt ens i alle kommuner, og det er derfor vigtigt at sætte sig ind i sin egen kommunes styrelsesvedtægt.

Konstituering

Borgmestervalg

En af de sidste dage i marts holder den nyvalgte kommunalbestyrelse konstituerende møde. Her vælges først borgmesteren. Til borgmestervalget kræves et absolut flertal af de tilstedeværende medlemmers stemmer. Om fornødent stemmes der 3 gange, og opnås ikke flertal i 3. omgang, afgøres valget ved lodtrækning.

Valg til udvalg

Efter valg af borgmester vælges 1. og 2. næstformand, og derefter besættes posterne i udvalg, bestyrelser, kommissioner o.l. Disse valg foregår som forholdstalsvalg på grundlag af d'Hondts metode: Kommunalbestyrelsens medlemmer deles i de grupper, hvori medlemmerne har anmeldt for borgmesteren at ville stemme sammen ved det pågældende valg. Hver gruppes medlemstal deles med 1, 2, 3 osv. De herefter fremkomne kvotienter angiver den rækkefølge, i hvilken de enkelte grupper kan vælge deres repræsentanter. Er to eller flere kvotienter lige store, afgøres rækkefølgen ved lodtrækning. Grupperne skal meddele, hvilke personer de sætter ind i de forskellige udvalg.

Alle de konstituerende valg gælder for hele den 4-årige valgperiode. Det er derfor meget vigtigt at sætte sig grundigt ind i alle muligheder for at blive repræsenteret i de forskellige udvalg, ligesom man bør være opmærksom på muligheden for at besætte formandsposter i udvalgene.

Valggruppefællesskab

Man skal være opmærksom på evt. fordele ved at indgå valggruppefællesskab. 2 eller flere grupper kan anmelde valggruppefællesskab, og deres mandattal lægges da sammen ved beregningen af fordelingen af udvalgsposter.

Forhandlinger med andre partier

Det er almindeligt, at tiden mellem valget og det konstituerende møde udnyttes til underhåndsforhandlinger mellem partierne med henblik på besættelse af udvalgsposter. Hvis et enkelt parti har absolut flertal i kommunalbestyrelsen, er der ikke så meget at

handle om, men to eller flere mindretalspartier vil dog ofte ved at indgå valggruppefællesskab kunne tage nogle poster fra flertalspartiet.

Hvis intet parti har absolut flertal, vil det eller de partier, der har mulighed for at få flertal for deres borgmestercandidat, være ivrige for at indgå valggruppefællesskab med et eller flere mindre partier for at sikre dette flertal. Disse mindre partier vil så til gengæld for at stemme på borgmestercandidaten forlange overladt vigtige udvalgsposter, som de eller ikke kunne opnå, og kan evt. også stille betingelse om gennemførelse af visse politiske beslutninger.

Fordelingen af udvalgspladser

Alle valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser m.v. foretages som nævnt efter forholdstalsmetoden. Da udvalgene som regel kun har 5 medlemmer, vil partier med kun 1 eller 2 repræsentanter ikke blive repræsenteret i udvalgene.

For at give disse mindre partier mulighed for at blive repræsenteret i et eller flere udvalg gælder der særlige regler for fordeling af pladserne i de stående udvalg.

Vigtig særregel

Reglerne siger, at hvis en gruppe ikke ved forholdstalsvalg har fået så mange repræsentanter i de stående udvalg, som den ville have fået ved en fordeling under ét af samtlige pladser i disse udvalg, har gruppen ret til at få det manglende antal anvist ved overtagelse af pladser fra den eller de grupper, der ved den første fordeling har opnået for mange. Den gruppe, der har krav på yderligere udvalgspladser, kan kræve, at der ikke efter foranstående anvises den mere end én plads i hvert udvalg.

Hvis en gruppe ved at afgive en plads i et udvalg mister flertallet i dette udvalg, har den ret til at udpege to ekstra medlemmer til udvalget, så den bevarer flertallet.

Eksempler:

Vi vil med nedenstående eksempler vise hvad der sker i en kommu-

nalbestyrelse uden og med valggruppefællesskab(er):

Eksempel 1

Valget i X kommune har givet følgende mandatfordeling:

	A	C
Mandater:	7	6
Divisor 1	7 (1)	6 (2)
2	3 1/2 (3)	3 (4)
3	2 1/3 (5)	2 (6)
4	1 3/4 (7)	1 1/2 (8)
5	1 2/5 (9)	1 1/5 (10)
6	1/1	
6	1 1/6 (11)	1 (12, 13, 14, 15)
7	1 (12,13,14,15)	6/7 (17)
8	7/8 (16)	3/4 (19)
9		
8	7/8 (16)	3/4 (19)
9	7/9 (18)	2/3 (21)
10	7/10 (20)	3/5 (23)
11	7/11 (22)	6/11 (25)
12	7/12 (24)	1/2

	D	F
mandater:	1	1
Divisor 1	1 (12,13,14,15)	1 (12,13,14,15)
2	1/2	1/2

Tallene i () angiver den rækkefølge, hvori udvalgspladserne fordeles. Det fremgår, at i udvalg med 5 medlemmer vil A få pladserne 1, 3 og 5, mens C får nr. 2 og 4.

Hvis der i X kommune er 5 stående udvalg hvert med fem medlemmer, er der ialt 25 pladser til fordeling. D og F skal have hver en plads, A 12 og C 11. Ved den første fordeling har A fået 3x5, altså 15 pladser, og C 2x5, altså 10. A skal derfor afgive en plads til hvert af de tre andre partier. A bestemmer selv, i hvilke udvalg det vil afgive pladser, og da A ved første fordeling havde absolut flertal, kan det for hver plads det afgiver, udpege 2 "overtallige" udvalgsmedlemmer, så det bevarer flertallet i alle udvalgene.

Eksempel 2:

Hvis C og D indgår valggruppefællesskab, er der 2 grupper med hver 7 medlemmer. I så fald skal der for hvert udvalg trækkes lod om, hvem der skal have plads nr. 5 og dermed flertallet i udvalget. Men efter reglen om, at den gruppe, der ved den samlede første fordeling har fået for mange pladser, skal afgive pladser til dem der har fået for få, vil den ene gruppe få 3 mand i 3 udvalg og den anden i 2 udvalg.

Dernæst skal den førstnævnte gruppe i et af udvalgene afgive en plads til F, men får så ret til at udpege 2 overtallige medlemmer til det pågældende udvalg.

Eksempel 3:

For at sikre sig flertal i alle udvalgene, vil A være interesseret i, at der indgås valggruppefællesskab mellem A og F. Sker dette, får man følgende fordeling (vi regner med at der på samme måde er valggruppefællesskab mellem C og D):

	A-F	C-D
Divisor 1	8 (1)	7 (2)
2	4 (3)	3 1/2 (4)
3	2 2/3 (5)	2 1/3 (6)
4	2 (7)	1 3/4 (8)
5	1 3/5 (9)	1 2/5 (10)
6	1 1/3 (11)	1 1/7 (12,13)
7	1 1/7 (12,13)	1 (14,15)
8	1 (14,15)	7/8 (17)
9	8/9 (16)	7/9 (19)
10	4/5 (18)	7/10 (21)
11	8/11 (20)	7/11 (23)
12	2/3 (22)	7/12 (25)
13	8/13 (24)	7/13
14	4/7	

A og F vil her sikre sig ret til plads nr. 1, 3 og 5 i alle udvalgene, altså flertallet. Hvor mange pladser F skal have, er et rent internt anliggende mellem A og F, som ingen andre kan blande sig i. Men F vil naturligvis gennem forhandlinger før indgå-

else af valggruppefællesskab sikre sig en større repræsentation, end det ville have opnået uden valggruppefællesskab, også fordi det naturligt vil indgå i aftalen, at F stemmer på A's borgmestercandidat.

Kommunalbestyrelsens arbejde

Møderne i kommunalbestyrelserne og amtsrådene er offentlige, dog kan dørene lukkes, hvis de sager, man behandler, nødvendiggør det. Det kan 1) være i forbindelse med behandling af ansøgere til stillinger og andre personspørgsmål, 2) sager om køb og salg af fast ejendom og 3) spørgsmål om hvilke leverandører der skal have leverancer og byggearbejder.

Kommunalbestyrelsesmedlemmerne har en vis tavshedspligt m.h.t. hvad der foregår i de lukkede møder. Ofte bestemmer kommunalbestyrelsen på hvilken måde resultatet af forhandlingerne i det lukkede møde skal offentliggøres. Der skal i sådanne spørgsmål tages hensyn også til mindretallets indstilling.

Kommunalbestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Løn til kommunalbestyrelsesmedlemmer

Medlemmerne af kommunalbestyrelserne får ingen egentlig løn. De får derimod et beløb (diæt) for de møder de deltager i. Derudover kan der i tilfælde, hvor tabt arbejdsfortjeneste dokumenteres, ydes erstatning for dette tab.

Der udbetales kun diæter i forbindelse med møder mellem kl. 7 og kl. 18.

Udvalgsformænd får i mange tilfælde et fast årligt honorar.

Inhabilitet

Behandler kommunalbestyrelsen et spørgsmål, hvori et medlem har personlig interesse af f.eks. økonomisk karakter, må vedkommende ikke deltage i drøftelsen af spørgsmålet og afstemningen. Normalt trækker man sig selv tilbage. I visse tilfælde, hvor et medlem ikke selv trækker sig tilbage under spørgsmålets behandling, kan kommunalbestyrelsen træffe beslutning om, at vedkommende skal gøre det.

De kommunalt ansatte tjenestemænd udgør et særligt problem. Kommunale tjenestemænd, der er så højt placeret, at de virker som sekretærer for kommunalbestyrelsen, kan normalt ikke vælges til medlemmer af denne. I andre tilfælde er det blot borgmester og vice-borgmester, de ikke kan blive. Kommunale tjenestemænd kan normalt ikke være medlem af de udvalg, der behandler de spørgsmål, som direkte berører vedkommendes arbejdsområde.

Borgerne - kommunalbestyrelsen

Kommunikation og nærdemokrati har længe været slagord, som alle partier har brugt og igen vil bruge i den kommende valgkamp. Vi skal her afstå fra svulstige bemærkninger på dette punkt.

Spørgetid har en del kommunalbestyrelser indført. Interessen fra borgernes side for disse spørgetider har været meget forskellig. Ofte har formen for spørgetidens afvikling også været lidet inspirerende. Spørgetid vil givet vinde frem, det er også værd at støtte.

Borgermøder er også en kommunikationsform, der kan tages i anvendelse. Det er nok bedst, at de holdes om specielle emner. De generelle borgermøder uden specielle emner udvikler sig erfaringsmæssigt til en gentagelse. Ofte vil det være rimeligt at kræve, at der indkaldes til borgermøder forud for vedtagelsen af vigtige spørgsmål i kommunalbestyrelsen.

Kommunikationsblad. Et månedligt blad om de kommunale forhold kan også føre til en øget kommunikation mellem borgerne og kommunalbestyrelsen. Det bør uddeles gratis til alle byens husstande. I forbindelse med etablering af et sådant blad, må man sikre sig, at bladet ikke udvikler sig til et PR-organ for borgmesteren og hans venner.

VII UDVALGENE OG DERES BETYDNING

Kommunalbestyrelserne arbejder med en række faste udvalg. To af disse udvalg er direkte krævet i lov om kommunernes styrelse. Det er økonomiudvalget og socialudvalget, men normalt findes der mindst 5 faste udvalg.

Hvor mange udvalg den enkelte kommune har er fastsat i kommunens styrelsesvedtægt. Den er udarbejdet af kommunalbestyrelsen, men indenrigsministeriet har udfærdiget en "normalstyrelsesvedtægt". I styrelsesvedtægten skal det endvidere være opregnet, hvilke opgaver de forskellige udvalg skal tage sig af.

Udvalgene består normalt af 5, 7 eller 9 medlemmer. De kan nedsætte underudvalg med mindst 3 medlemmer.

Udvalgene udfærdiger selv deres forretningsorden. I denne fastsættes spørgsmål som valg af formand, opstilling af dagsorden, indkaldelsesfrister for møderne, beslutningsprotokol, hvem der leder møderne hvis formanden har forfald, hvorledes udvalgets beslutninger skal føres ud i livet, samt delegation af beføjelser til f.eks. administrationen.

Rekvirer selv styrelsesvedtægten fra kommunekontoret/rådhuset.

Økonomiudvalget adskiller sig fra de andre udvalg derved, at der ikke findes den mindretalsbeskyttelse, som ligger i valgmanden for de øvrige udvalg. Det vil sige, at man normalt skal have mindst 3 medlemmer af kommunalbestyrelsen for at blive repræsenteret i økonomiudvalget. Det er dog ved at blive sædvane, at ikke-repræsenterede partier får lov til at have en observatør uden stemmeret i økonomiudvalget. Økonomiudvalget skal forestå kasse- og regnskabsvæsen. Det skal tage stilling til den økonomiske side af alle spørgsmål, inden spørgsmålene forelægges kommunalbestyrelsen.

Udgangspunktet for økonomiudvalgets arbejde er, at der er begrænsede midler til stede. De skal således gennem planlægning foretage en prioritering af de enkelte områder.

Budgettet

Kommunernes regnskabsår løber fra 1. april til 31. marts. Forud for hvert regnskabsår skal opstilles et budget. Det skal indeholde en fortegnelse over, hvilke penge der skal sættes af til de forskellige aktiviteter. Dette budget skal økonomiudvalget forelægge inden den 1. september. Budgettet skal behandles ved

en første og en anden behandling i kommunalbestyrelsen.

I budgettet skal der skønnes over hvor store stigninger, der vil ske i borgernes indtægter, da det er afgørende for skatteudskrivningen. Der skal ligeledes skønnes over, hvor mange penge der kan forventes at gå til de lovbundne udgifter dvs. de penge kommunen skal betale, som følge af love folketinget har vedtaget. De penge kommunen har tilbage til frit at disponere over er kun en beskedent brøkdel af kommunens samlede budget. (Se endvidere afsnittet om kommunernes skatte- og afgiftspolitik). Udover et budgetforslag, der omhandler driftsudgifterne skal økonomiudvalget udarbejde et anlægsbudget. Disse anlægsbudgetter dækker ofte 3-5 år. De er såkaldt "rullende". Det betyder, at de indeholder planer for, hvornår kommunen skal bygge nye skoler, plejehjem, svømmehaller m.v.

Økonomiudvalget har også til opgave at følge den løbende udvikling m.h.t. kommunens økonomi. Det skal således kontrollere, at budgetterne ikke overskrides. I den anledning opstiller økonomiudvalget regler for, hvorledes kommunens regnskaber månedlig skal stilles op på forskellige konti.

Inden 1. november skal økonomiudvalget forelægge regnskabet for forrige regnskabsår for kommunalbestyrelsen. Dette kan ofte være nogle vanskeligheder, da kildeskattesystemet som bekendt følger kalenderåret, hvorfor kildeskattedirektoratets opgørelse over, hvilket beløb der i kommunen er indkommet i kommuneskatter ofte foreligger meget sent.

Socialudvalget

Det sociale udvalg har et meget bredt arbejdsfelt. Det skal varetage alt vedrørende sociale og sundhedsmæssige opgaver.

Socialudvalgets opgaver er dog begrænset på et bestemt felt, da det er obligatorisk for alle primær-kommuner at have et børne- og ungdomsværn. Efter kommunalreformen er børne- og ungdomsværnets arbejdsopgaver dog begrænset en del i forhold til tidligere.

I børne- og ungdomsudvalget kan også sidde borgere, der ikke er medlemmer af kommunalbestyrelsen.

De vigtigste af de opgaver, der påhviler socialudvalget i dag, er tildeling, beregning, udmåling eller udbetaling af

1. Folkepension
2. Boligsikring
3. Enkepension
4. Ydelser efter børneforsorgsloven og forsorgsloven
5. Beregning og udbetaling af invalidepension
6. Administration af børnetilskud og andre familieydelser
7. Afgørelse om hjælpemidler til handicappede
8. Ydelser af husmoderafløsning og hjemmehjælp
9. Hjemmesygepleje
10. Sundhedspleje.

Om de fleste af ovennævnte ydelser gælder det, at staten har fastlagt nøje regler for tildeling m.v. af disse ydelser. Derfor er det ofte social- og sundhedsforvaltningen, der rent administrativt ordner spørgsmålene. Det er ofte sædvane, at afslag forelægges socialudvalget.

Det kulturelle udvalg

Dette udvalg hører ligeledes til blandt de faste udvalg. Det kulturelle udvalgs største opgave er skolevæsenet. Det tager sig endvidere af fritidsområdet, biblioteksvæsenet, museumsforhold og idrætsspørgsmål. Det indebærer bl.a., at en del større anlægsopgaver afgøres af det kulturelle udvalg i samråd med økonomiudvalget.

I de større kommuner har man delt det kulturelle udvalg op i et skoleudvalg og et kulturelt udvalg. Ofte er der tale om to helt adskilte forvaltninger.

Undervisningsministeriet har fremsat forslag om, at styrelsen af skole- og fritidsområdet skal ændres (Skolestyrelsesloven fra

1970). Derfor henvises her til afsnittet om SKOLE- OG SOCIALPOLITIK.

Skole- og fritidskommissionens opgaver for indeværende skal her kort omtales.

Skolekommissionen

Skolekommissionen består af 11 medlemmer med stemmeret. 3 af disse skal være medlemmer af kommunalbestyrelsen, 3 skal udpeges af kommunalbestyrelsen, og behøver ikke at være medlemmer af denne. Derudover skal udpeges 5 blandt de forældrevalgte medlemmer af skolenævnene. Endelig deltager fælleslærerrådets formand og den ledende skoleinspektør (skoledirektør) i møderne.

Skolekommissionens arbejdsopgaver er bl.a.:

1. Spørgsmål om ansættelse og afskedigelse af lærere
2. Overflytning af børn fra én skole til en anden
3. Læreres deltagelse i kurser m.v.
4. Skolernes vikarordninger
5. Transport af elever til og fra skole
6. Udarbejdelse af skoleplaner. I disse skal bl.a. fastlægges antallet af klasser, herunder de endnu ikke lovbeftede børnehaveklasser
7. Ydelse af særlig hjælp i form af særundervisning, skolepsykologbistand m.v. Fastsættelse af særlige vederlag for gårdvagt-tjeneste m.v.
8. Udfærdigelse af undervisningsplaner. I undervisningsplanen skal der træffes foranstaltninger, således at skolerne lever op til de krav der stilles i "den blå betænkning".

Fritidskommissionen

Fritidskommissionen har 11 medlemmer. De seks af medlemmerne er de samme som sidder i skolekommissionen, valgt af kommunalbesty-

relsen. Derudover er formændene for de tre nævn: Ungdomsskole-nævn, Voksenundervisningsnævn og Fritidsnævn. Yderligere 2 medlemmer er udpeget af henholdsvis Fritidsnævnet og Voksenundervisningsnævnet. Endelig har den ledende skoleinspektør (skoledirektør) og lederen af ungdomsskolen lov til at deltage uden stemmeret.

Fritidskommissionens opgaver er:

1. at fungere som styrende organ for ungdomsskolen
2. at godkende eller afvise fag og lærere ved fritidsundervisning for børn og voksne
3. at fordele kommunens lokaler på de forskellige fritidsaktiviteter
4. at tage sig af idrætsanlæg o.l.
5. at tilse, at der stilles et rimeligt antal tilbud til rådighed i fritiden for kommunens forskellige aldersgrupper.

Teknisk udvalg

Medlemmerne af teknisk udvalg skal alle være medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Ofte er teknisk udvalgs arbejdsopgaver fordelt på flere udvalg. Det drejer sig om:

1. Teknisk udvalg, der tager sig af vejvand- og kloakvæsen m.v.
2. Ejendomsudvalg, der tager sig af byplanlægning, bebyggelsesplaner, byggelovgivning m.v.
I en del kommuner har man endvidere et
3. særligt udvalg, der tager sig af byplan-spørgsmål.

Om de mange problemer i forbindelse med den fysiske planlægning se nærmere i afsnittet om PLANLÆGNINGSPROBLEMERNE.

En meget vigtig opgave i forbindelse med teknisk udvalgs arbejde er miljø- og forureningsproblemerne. Selv om mange af disse opgaver henhører under amternes arbejdsopgaver, indebærer bl.a.

den nye miljølov, at kommunerne skal spille en aktiv rolle i forbindelse med kortlægningen af forureningen samt i forbindelse hermed angive løsningsmuligheder til afhjælpning af forureningen i kommunen.

Dagrenovation er en stor opgave, som kommunerne ofte finder sammen om at løse. Til bortskaffelse af olie- og andet industriaf-fald er kommunerne gået sammen om at etablere "Kommunekemi" i Nyborg.

Ejendomsudvalget, som det altså ikke er obligatorisk for kommunerne at have, men som findes i de fleste kommuner, har til opgave at forestå administrationen af kommunernes bygninger, herunder at føre kontrol med opførelsen af nye ejendomme. Det skal endvidere forestå vedligeholdelse af de kommunale bygninger. Udvalget står endvidere for den del af byggelovene, som det er kommunernes opgave at administrere.

VIII KOMMUNALREFORMKOMMISSIONEN I 1970

I 1967 nedsattes en kommission, der skulle revidere den kommunale og amtskommunale inddeling i Danmark. Målet var at nedsætte antallet af kommuner og amter. Kommissionens arbejde førte til, at kommunernes antal blev reduceret fra cirka 1300 til 277 og amternes antal fra 22 til 14.

Hensigten med at nedbringe kommunernes antal var at lave større enheder. Dette mente man var nødvendigt, da mange af de nye opgaver, især inden for skole, social- og sundhedssektoren, kræver et stort befolkningsunderlag for at kunne løses. Muligheden for at ansætte kvalificeret personale kunne også kun skabes, hvis der inden for hver enkelt kommunes mange opgaver blev en "omsætning" af en vis størrelse.

Den overordnede planlægning mente man bedre kunne tilgodeses, hvis amterne og kommunerne blev større enheder.

Meget tyder på, at endnu en kommunalreformkommission er på vej.

Fra mange sider er der ytret ønske om at de små kommuner med 5-6000 indbyggere lægges sammen, således at den mindste kommunale enhed kommer op på mindst 20.000 indbyggere.

Nye vanskeligheder

De nye store kommuner har dog også ført en lang række problemer med sig. Der er blevet en større afstand mellem borgerne og de der er valgt til at styre. Der er også blevet en længere afstand for mange borgere til den kommunale administration.

Det fører til, at oprettelsen af lokale selvstyrende enheder indenfor kommunerne er noget man er begyndt at overveje. Det er tanken, at disse lokale råd skal have indflydelse på "de nære ting". Vanskeligheden er dog fortsat, at mange spørgsmål kun kan løses af den store enhed i fællesskab. Tankerne om lokale råd er endnu kun i støbeskeen, ingen har til dato fremsat konkrete forslag om hvorledes de skal vælges, hvad de skal have bestemmelsesretten over m.v.

Længst på dette område er man dog kommet i forbindelse med storbyernes styrelsesforhold. SF gik med til, at der omkring de store byer Århus, Aalborg og Odense blev dannet nogle meget store enheder. Det var ud fra den anskuelse, at bysamfundene i næsten alle forhold nødvendigvis må administreres af den samme myndighed. SF foreslog, at samtidig med at man gik ind for de store enheder i forbindelse med de større byer, skulle der oprettes dels et "storbyråd" dels et distriktsbyråd. Begge disse råd skulle vælges ved direkte valg.

Storbyerne skulle forestå den overordnede planlægning for hele storbyområdet, skatteopkrævning m.v.. Distriktsbyrådene skulle omfatte cirka 50.000 indbyggere. De skulle have faste beløb fra storbyrådene, som de selv disponerede over. Distriktsbyrådene skulle tage sig af skolevæsen, visse sociale opgaver, bestyrelsen af lokale veje, børne- og daginstitutioner og fritidsforanstaltninger, herunder bl.a. mindre idrætsanlæg.

Hovedstadsområdet

Først efter dette kommunalvalg bliver hovedstadsområdets forhold

reguleret. Der kommer et hovedstadsråd omfattende København og Frederiksberg kommuner, samt Københavns amt, Frederiksborg amt og Roskilde amt. Medlemmerne af dette råd skal mod SF's ønske vælges indirekte. Det er hovedsageligt den meget overordnede planlægning Hovedstadsrådet skal tage sig af. Trafikproblemerne og udbygningen af hovedstaden bliver rådets hovedopgaver.

Et specielt oplæg vedrørende Hovedstadsrådet er for tiden (medio oktober) under udarbejdelse af en arbejdsgruppe.

IX UDVIKLINGSKOMMUNER

Samfundsudviklingen har medført, at der i de senere år omkring de store byer er skudt mindre bysamfund op, som i løbet af kort tid gennemgår en rivende udvikling. Denne udvikling medfører et væld af problemer for kommunen, der med en meget lille oprindelig befolkning som økonomisk basis på rekordtid må oparbejde en moderne storstads faciliteter.

Problemet er internationalt; men i god overensstemmelse med al anden dansk politik ønsker man ikke at drage nytte af de erfaringer som er gjort udenlands, og resultatet er derfor, at det danske samfund passivt nøjes med uinteresseret at følge udviklingskommunernes problemer, i stedet for som f.eks. i England eller Sverige aktivt at gribe ind med støtteforanstaltninger, der medfører at udviklingskommunerne i disse lande kan gennemføre en saglig forsvarlig udbygning af sociale, pædagogiske, tekniske og kulturelle anlæg af enhver art.

Indtil videre kan vel kun 3-5 af de københavnske omegnskommuner med rette karakteriseres som udviklingskommuner, men også "randkommunerne" til de øvrige danske storbyer vil før eller senere blive præsenteret for problematikken. De mange kommunesammenlægninger i hele landet har iøvrigt skabt tilsvarende problemer for en del kommuner, der pludselig helt ændrer karakter.

Karakteristiske træk for udviklingskommunen

En lille, ofte landsbypræget grundbefolkning, en kraftig udvik-

ling af befolkningstallet, den nye befolkning fortrinsvis unge mennesker - som følge heraf en uforholdsmæssig stor mængde børn i skole- og institutionsalderen.

Oftest i første periode borgerligt styre med deraf følgende snæversynethed overfor befolkningens reelle behov, som ofte karakteriseres som "nymodens pjat".

Skattegrundlaget er som regel godt, men hyppigt baseret på begge ægtefællers indkomst. Huslejeniveauet er ofte meget højt, transportudgifterne ligeledes. Desuden må udgifterne til pasning af mindre børn tages med i betragtning.

Financiering over skatten en umulighed. Lån eneste mulighed, regeringen har dog ofte begrænset kommunernes adgang til lånoptagelse

Institutioner er der så godt som ingen af, men da forudsætningen for opretholdelse af skattegrundlaget er institutioner, tvinges kommunen i løbet af meget kort tid ud i et enormt institutionsbyggeri med deraf følgende finansieringsproblemer.

Positive forhold:

Så godt som ingen, udover en meget aggressiv og vågen befolkning, som et venstreorienteret parti har gode chancer for at gøre bevidst også politisk.

Beskatning, lån og planlægning

En socialistisk kommunalpolitiker i en udviklingskommune har i realiteten ingen anden mulighed end at føre en politik, som sagligt vurderet synes at føre kommunen ud i fallitten. Den megen snak om prioritering virker, set fra udviklingskommunen, som noget indholdsløst snak. Groft og brutalt må enhver beskatningsmulighed udnyttes, store lån må optages, men først og fremmest må der forlanges planlægning og atter planlægning, men af en så fleksibel art, at der konstant kan tages højde for nye forhold. Det er meget væsentligt, at de aktiviteter og anlæg, som er en følge af investeringerne, er af en sådan kvalitet, at man med rimelighed kan forvente at de vil være tidssvarende i længere tid end normalt. Den fremtidige økonomiske binding, som politikerne i udviklingsperioden påfører kommunen som følge af de store lånop-

tægelse, er så væsentlig, at man ikke kan forvente at der i overskuelig tid vil være økonomisk mulighed for at erstatte fejltagelser med nye anlæg. Sparsommelighed er derfor ikke en borgmesterdyd i en udviklingskommune.

Men kommunalpolitikerens opgave er også landspolitik, og det er hans uomtvistelige pligt ved enhver lejlighed at påpege, at ansvaret for, at udviklingskommunens problemer ikke kan løses forsvarligt, ligger på Christiansborg, hvor folketingsflertallet bevidst har undladt at tage skridt til afhjælpning af problemerne.

X AMTSKOMMUNERNES OPGAVER

Efter kommunalreformen er der 14 amtskommuner. Derudover er der Københavns- og Frederiksberg kommuner, som samtidig er primær- og amtskommuner.

Amtskommuner er kommuner, og den kommunale styrelseslov er gældende for såvel primær- som amtskommuner.

Amtskommunernes opgaver er præget af de særlige funktioner de udfører som følge af deres størrelse og deres plads mellem staten og primærkommunerne.

Argumentationen for stadig at opretholde amterne, som mange jo har foreslået nedlagt, er, at der er en del opgaver, især af koordinerende karakter, som bedst løses af amterne, idet kommunerne er for små enheder, mens statens administration ligger for langt væk. I argumentationen til fordel for amterne er det også fremhævet, at hvis staten overtog opgaverne ville det betyde, at det var ministerielle embedsmænd, der kom til at bestemme, mens det i amterne er folkevalgte der har ansvaret. På den anden side har skandalerne, især fra Københavns amt, vel rejst tvivl om det "demokratiske" element i amternes styrelse.

Amtskommunernes opgaver:

Sygehusvæsenet er den største og dyreste opgave amterne varetager. Undervisning: De kommunale og statslige gymnasier overgår til amterne. De ikke-gymnasiale erhvervsfaglige grunduddannelser for de 16-19 årige bliver det amternes opgave at forestå. Specialunder-

visningen under åndsvageforsorgen, folkeskolen m.v. er også amtsopgaver. Fritidsundervisnings har amterne også ansvaret for.

Kultur: Især teaterområdet er amternes opgave.

Planlægning: Regionsplanlægning skal varetages af amterne. Derudover skal amterne varetage planlægningen inden for de enkelte sektorer såsom skole, sundhedsvæsen, socialvæsen m.v. Disse udbygningsplaner skal revideres med jævne mellemrum.

Forureningsbekæmpelse: Den nye miljølov lægger store dele af forureningsbekæmpelsen på amternes skuldre.

Socialsektoren: Store dele af socialreformen bygger på aktivitet på amtsligt niveau. Således de nye socialcentre, der skal yde bistand til kommunernes behandlingsarbejde.

Statsamterne

Som et levn fra de gamle amters tid er der fortsat en statslig amtsadministration. De dækker geografisk de samme områder som de nye amter.

De opgaver statsamterne tager sig af er "overøvrighedsforretninger" dvs. skilsmisse, separation, adoption m.v. Derudover er amtmændene Indenrigsministeriets repræsentant i de amtslige tilsynsråd med kommunerne. Amtmændene er formænd for disse tilsynsråd, der herudover har 4 medlemmer valgt af og blandt de folkevalgte i amtsrådet.

Meget tyder på at statsamterne efterhånden vil blive nedlagt.

Amtsskatterne

Amterne opkræver en selvstændig direkte skat. Disse amtsskatter er ligesom kommuneskatterne ikke progressive. De amtslige skatter ligger på mellem 4 og 7 %.

Amtsskatterne er et vigtigt element i den byrdefordelingsreform mellem stat, amt og kommune, som fulgte med kommunalreformen. Amterne får udover disse skatteindtægter tilskud fra staten. Disse tilskud skal tjene til en øget landsudligning. Det betyder, at de fattigste amter får mest i tilskud. Disse tilskud beregnes ud fra amternes skattegrundlag. (Hovedsagelig gennem indkomsten i amtet).

Debatoplæg om kommunernes socialpolitik.

Hvad er socialpolitik ?

ved Niels Jørn Hougård

I de senere år er de sociale budgetter vikset i hastig takt. Der er en stadig voksende arbejdsstyrke ansat i den sociale sektor, ligesom ydelserne bliver mere og mere bekostelige. Sædvanligvis tages det som et udtryk for voksende humanisme. Man kan også se det som en given op over for en samfundsudvikling, der bliver mere og mere umenneskelig og gør flere og flere til sociale tabere.

Taget på denne måde er social politik et langt bredere felt end den traditionelle socialpolitik. Social politik er en politik, der forhindrer, at folk bliver invalidepensionister, fordi de er lidt syge eller mærkelige eller på anden måde ikke passer ind i produktionsprocessen, at mennesker bliver slidt op for tidligt p. g.a. manglende arbejderbeskyttelse eller for hurtigt tempo, at mennesker bliver ensomme og isolerede i oplevelsesfattige bolig-miljøer produceret med spekulation for øje, at familier ikke kan give deres børn gode opvækstvilkår p.g.a. dårlig løn og udslidthed osv. osv.

En forebyggende social indsats skulle tage sigte på grundlæggende livsforhold som de ovennævnte.

Når dette er sagt forekommer det også selvfølgelig, at kommunernes sociale indsats tillige må rette sig imod de medborgere, der er kommet i trang, idet et så kompliceret samfund som vort altid vil skabe mennesker, der har brug for hjælp.

Ifølge den ny socialreform er de fleste sociale opgaver lagt over til kommunerne. Det er en vigtig idé i socialreformen, at borgerne skal betjenes af én medarbejder uanset hvilke sociale problemer, han/hun har, således at man ikke mere skal løbe fra Herodes til Pilatus og selv have ansvaret for at komme det rigtige sted hen.

Dette er en vigtig idé, som imidlertid kræver et højt uddannelsesmæssigt stade hos medarbejderne i kommunernes sociale personale. Det vil næppe mere være ønskeligt i det sociale sagsarbejde at anvende uddannede medarbejdere, ligesom det er nødvendigt at kommunerne efteruddanner allerede ansat personale.

En anden bærende idé i socialreformen er at behandle familien samlet, når der er problemer. Hvis et medlem af en familie er alkoholiker, invalid, syg, eller har svigtende indtægt, medfører det social lidelse for resten af familien, som må inddrages for at rigtige beslutninger kan træffes. Hvis dette skal realiseres, indebærer det en holdningsændring i socialforvaltningerne, der traditionelt har arbejdet med et enkelt medlem af familien og ikke taget hensyn til, hvordan beslutninger påvirkede familien som helhed.

I de kommende år vil det også være vigtigt for kommunerne at satse på en udbygning af børneinstitutioner og fritidsaktiviteter for alle aldersgrupper. Det er nødvendigt at skabe muligheder for at alle mennesker kan udfolde sig, være kreative og have socialt samvær udover familien.

Et område, som trænger meget til udbygning, er plejen af de gamle i eget hjem, således at man længst muligt kan undgå, at tidligere selvstændige duelige mennesker anbringes på institutioner, der ofte alt for lidt ligner et hjem.

Social politik kræver omsorg for mennesket på mange andre politiske områder end socialpolitikens. Alligevel har kommunerne i de kommende år store udfordringer med at forebygge sociale ulykker i stedet for blot at behandle, og når de skal behandle, da ændre væsentligt på måden, det gøres på.

Niels Jørn Hougård

Diskussionsoplæg til debatten om kommunernes skattepolitik.

af Jakob Lange

Den kommunale beskatning svinger meget fra kommune til kommune. Såvel størrelsen af den direkte kommuneskatteprocent som hvilken vægt kommunerne lægger på de direkte personlige kommuneskatter kontra ejendomsbeskatningen.

Disse variationer kan kontant mærkes for de enkelte skatteydere. Spørgsmålet må derfor være, er det rimeligt, at der er en sådan forskel landet over ?

Hvorfor er kommuneskatterne af forskellig højde ?

1. Skattegrundlaget i de enkelte kommuner og amter er meget forskelligt.
(Skattegrundlag, dvs. borgernes gennemsnitlige indkomster - den samlede værdi af jorden i kommunen).
2. Forskel i udgiftsbehov. Der kan være tale om at kommuner er udviklingskommuner, og derfor har meget store udgifter. Ligeledes kan en kommune med mange gamle eller unge have store udgifter, da netop disse befolkningsgrupper er særligt dyre for kommunen.
3. Forskel i serviceniveau. De fleste af kommunens udgiftskrævende opgaver er fastlagt gennem folketingets lovgivning, men der er mulighed inden for disse for at give "strøget mål", ligesom man kan være mere eller mindre tilbageholdende med de udgifter, som ikke er lovbefalede. Det kan f. eks. dreje sig om svømmehaller, tilskud til idræts- og ungdomsorganisationer, oprettelsen af kommunale institutioner i stedet for at overlade det til private.

Serviceydelseernes niveau er ikke afgørende for skattens højde

Som nævnt er der tre forhold der spiller ind på de kommunale udskrivningsprocenter. Ved at se ud over landets kommuner kan man konstatere, at det er kommunens skattegrundlag og udgiftbehov, der er afgørende for størrelsen af udskrivningsprocenten. Når man f.eks. i de små bornholmske kommuner har en skatteprocent der er 10% højere end i Gentofte, skyldes det ikke, at kommunerne på Bornholm har en super 1. klasses service over for deres borgere, men at de, der skal dække udgifterne, ikke tjener ret meget. I Gentofte er det omvendt, der tjener borgerne meget, og folk, der tjener meget, har et ringere behov for at trække på kommunernes serviceydelser. Derfor er skatterne i Gentofte lave og servicen, der ydes over for borgerne i kommunen, er givet bedre end den der ydes bornholmerne.

Kommune- og amtsskatter er ikke progressive

Statsskatterne udskrives efter en progressiv skala. Det vil sige, at man betaler en højere procent i skat, jo mere man tjener (at skalaen idag ikke er progressiv nok er en anden sag). Kommune- og amtsskatterne er derimod en fast procent, alle betaler, uanset indtægtens størrelse. De "stærkeste skuldre" skal bære den tungeste byrde; men efter at kommunerne og amterne har fået flere og flere opgaver at løse, og derfor skal kræve flere og flere penge ind, er progressionen i skattesystemet blevet mindre, og det var ikke hensigten med denne byrdereform.

SF's forslag om en enhedsskat

SF finder ikke, at de forskelligheder, der er i skattetrykket landet over, er rimelige. Eksempler på hvad der sker med ens skat, når man flytter over en kommunegrænse, er der nok af. En almindelig lønmodtager kan komme til at betale op til 2.000 kroner mere i skat ved at flytte over en kommunegrænse. Det kan han gøre uden at han kan mærke nogen forskel i, hvilke ydelser han får fra kommunen - han skal blot betale mere i skat.

SF har derfor i Folketinget den 1. februar 1973 foreslået, at der indføres en enhedsskat. Det indebærer, at kun staten skulle

udskrive skatter. De skal være ens for hele landet. En sådan enhedsskat vil udover at betyde en administrativ forenkling medføre, at skatten ikke længere vil være afhængig af, hvor i landet man bor, ligesom den vil være progressiv.

Efter at staten således har krævet skatterne op, skal de så deles mellem stat, amt og kommune. Kommunerne og amterne skal have tilskud efter objektive kriterier, dvs. efter befolkningstal, aldersfordeling, vejlængde, areal samt enkelte andre kriterier, bl.a. skal udviklingskommuner særligt tilgodeses.

Hvad sker der med demokratiet, når man adskiller skatteopkrævningen og bevillingsretten.

Alle de øvrige partier i Folketinget er modstandere af enhedsskat. De mener, at det er afgørende for hele det kommunale selvstyre, at det er kommunerne selv, der fastsætter deres udskrivningsprocent. Det skal efter deres opfattelse være den samme myndighed, der "giver pengene ud", som også har ansvaret for at kræve dem ind.

De andre partier mener endvidere, at der kan ske en udjævning af skattetrykket, ved at de rige kommuner yder tilskud til de fattige, og ved at staten yder tilskud til amterne. Dette finder sted i dag. Men ikke i et sådant omfang, at en urimelig skævhed undgås. Skal der ske en fuldstændig udligning, kan det ske gennem enhedsskat. De andre partier mener også, at hvis man afskaffer de nuværende kommune- og amtsskatter vil det betyde, at dette element ikke længere kan indgå i de kommunale valgkampe.

SF mener tværtimod, at man gennem enhedsskatten kan skabe ikke blot et bedre og mere retfærdigt skattesystem, men også et system, der kan give mulighed for et øget kommunalt selvstyre.

Enhedsskatten skal følges af øget kommunalt selvstyre

I dag er det kun en meget lille del af kommunens udgifter, kommunalbestyrelsen reelt bestemmer over. Love vedtaget i Folketinget på alle mulige områder, de specielle refusionssystemer m.v., gør, at det spillerum der overlades til det kommunale selvstyre er beskedent. Det må ændres!!!

Gennem indførelse af enhedsskat og afskaffelse af refusionerne

fra staten kan man nå frem til, at kommunerne får en sum penge, de i høj grad selv kan disponere over. Pengene skal ydes efter de såkaldte objektive kriterier, mens mange af de "barne pigeagtige" love skal ændres, således at kommunalbestyrelsernes ansvar bliver mere udtalt. Selvfølgelig skal Folketinget udstikke retningslinier, men kommunalreformen og udviklingen i de borgerlige partiers syn på den sociale sektor har gjort det muligt at overlade også de vigtige spørgsmål til kommunerne.

Mens vi venter på enhedsskatten

Selv om de øvrige partier i hårde vendinger afviste enhedsskatten, tror jeg, at enhedsskatten vil blive en realitet, men indtil det er tilfældet, skal man ude omkring i kommunerne måske være med til at fastsætte kommunernes udskrivningsprocent. Derfor rejser spørgsmålet sig, dels om den samlede sum penge kommunerne skal tage ind i skat, dels hvilken vægt der skal lægges på den direkte personlige kommunalskat, og hvilken der skal lægges på grundskatterne.

Hvor mange penge, der alt i alt skal kræves ind til kommunen, er det svært at sige, men at SF ikke er noget skattenægterparti, der mener, at pengene ligger bedst i borgernes lommer, er velkendt.

Hvorvidt man bør lægge mest vægt på de direkte personlige skatter eller på grundskatterne, er det ikke muligt at udtale sig generelt om. Grundskatterne på udlejningsejendomme vøltes over på huslejerne, mens villagrundbeskatningen fører til højere boligudgifter for denne befolkningsgruppe. På den anden side må man sige, at beskatningen af erhvervsejendomsjord og landbrugsjord er en måde at få skattepenge ud af befolkningsgrupper som i høj grad benytter skattefiduser m.v.

Vigtigt er det også, at det man betaler i grundskatter til kommunen, kan trækkes fra på selvangivelsen. Det betyder, at "Staten" i virkeligheden hjælper med til at financiere kommunerne i forbindelse med deres opkrævning af jordskatter, mens direkte personlige kommuneskatter er "lige op af lommen" på kommunens indbyggere, det kan ikke trækkes fra på selvangivelsen.

Bloktilskud

Allerede nu er en reform igang. Man er ved at afvikle refusionerne fra staten til kommunerne på en række områder. Man erstatter refusionerne med de såkaldte bloktilskud. Gennem bloktilskud yder man en sum penge til en sektor af kommunens virksomhed f. eks. fritidsundervisningen. Dette beløb er et fast beløb, som fastsættes forud for hvert finansår. I dag ydes refusioner efter hvilke udgifter kommunerne har haft. Staten refunderer således 1/3 af udgifterne til fritidsundervisningen. Det indebærer, at staten ikke ved, hvor mange penge der skal betales, da der skal betales til kommunen uanset, hvor mange fritidsaktiviteter der er sat igang. Den adgang kommunerne i dag har til refusioner kan på mange måder betegnes som et direkte "dræn" i statskassen. Da refusionssatserne på mange områder er meget store, betyder dette, at man kun har ringe kontrol over meget store beløb.

Så alle hilser bloktilskudsordningen velkommen, men godt bliver det først, når enhedsskatten gennemføres, og det kommunale selvstyre øges.

Jakob Lange

Diskussionsoplæg til debatten om begrebet planlægning.
af Børge Oløe

Begrebet planlægning

1. Systematisk gennemtænkning af, hvad der bør ske i fremtiden.
2. Det er beslutningstageren, der skal gøre sig disse overvejelser.
3. Der skal være vilje, evne og magt til at gennemføre beslutninger, ellers er der ikke tale om planlægning, men om dagdrømmeri eller fantasi.
4. Planerne skal være mulige at realisere, ellers er det utopi.
5. Planlægning må indeholde et mål af vision.

To udgangspunkter

Den passive planlægning består i, at man konstaterer en vis udvikling (og "ønsker" hos befolkningen), hvorefter man regner videre med samme tendens (extrapolation). Det er f.eks. den måde, man har fundet frem til "behovet" for privat biltrafik og private parcelhuse.

Den aktive planlægning forsøger en vurdering af, hvad der (efter planlæggerens opfattelse) tjener bedst, f.eks. miljømæssigt, økonomisk, socialt eller efter andre kriterier. Da samfundet er et klassesamfund med modsætninger mellem såvel store befolkningsdele som mellem små grupper, kan man ikke lave en planlægning, som gør alle tilpas.

Fysisk og økonomisk planlægning

I sin ide må planlægning omfatte fysisk som økonomisk planlægning. Den fysiske planlægning er efter sin rækkevidde inddelt i landsplanlægning, egnsplanlægning, byplanlægning (og kvarterplanlægning). Efter at der er lagt planer for større områder, må trafikplanlægningen danne det forbindende led, så at sige skelettet mellem dem.

I sin ideelle form, (som bogstavelig talt aldrig følges) må planlægningen starte med de større planer, som derefter fyldes ud med de mindre.

Det kræver imidlertid, at den myndighed, der lægger de større planer, har kompetence til at gennemføre sine planer, altså at tvinge de mindre enheder til at følge den større plan.

Derfor er planlægning nøje sammenhængende med samfundets struktur i administration og økonomi.

Derfor er kommunalreformen med større kommuner (større planlæggende enheder) en fordel.

Derfor er f.eks. en hovedstadsordning en nødvendighed.

Derfor må den væsentligste trafikplanlægning foregå centralt. F. eks. fordeling mellem kollektiv og individuel trafik, mellem de enkelte trafikarter: Fly, skibe, jernbane og biler.

Enhver kan se, at kompetencen for den fysiske planlægning nøje er knyttet sammen med den økonomiske magt.

Den økonomiske planlægning er derfor en nødvendig forudsætning for al fysisk planlægning. (Før samfundsopgaver løses, må man foretage en "prioritering", dvs. en ordning i rækkefølgen af ønskesedlen).

Men en økonomisk planlægning vedrører og berører jo andet end de fysiske forhold. Det indbefatter magt- og velstandsfordeling i samfundet, altså en nationaløkonomisk foredragsserie.

Hvor utilfredsstillende det end er, må dette oplæg altså væsentligst begrænse sig til den fysiske planlægning.

Landsplanlægning

Skal man beskæftige sig med planlægning i landsmålestok, kommer man ikke uden om en diskussion om samfundets struktur - om erhvervsfordeling, arbejdsløshedsøer, administrationens placering og hovedtrafiklinier. Der findes heller ikke faste normer for metoder eller mål.

Diskussionen om "det skæve Danmark" viser tydeligt, at det her er rene politiske interesse modsætninger, der er afgørende for standpunkterne. I mit oplæg vil jeg derfor overlade landsplanlægningen til deltagernes frie diskussion.

Egnsplanlægning

Boligministeriet har nedsat forskellige byudviklingsudvalg, egnsplanråd og skiftende tekniske arbejdsgrupper (om lufthavnsplacering, om Amager, om Køgebugt, om Københavnseggen osv.).

I det kommende hovedstadsråd vil en af hovedopgaverne f.eks. være at konfirmere en regionsplan for hovedstadsområdet. Hvis den godkendes og derefter approberes af boligministeriet, vil den blive bindende for de enkelte implicerede kommuner. Men den vil ikke blive bindende for private grundejere i området, før der er lagt byplaner, som er tinglyst som servitutter på de enkelte matrikelnumre. (servitut = rådighedsindskrænkning).

Byplanlægning

Det har indtil nu været antaget, at byplaner kun kunne udarbejdes af en enkelt kommune. Kommunens myndighed som planlægger går kun til kommunegrænsen. Skal man videre, må kommunerne indgå overenskomst derom.

De væsentligste værktøjer til gennemførelse af planlægning er:

1. Byplanloven af 20. februar 1970
2. (Lands)byggelov af 17. juli 1972 (byggningsvedtægten)
3. Lov om by- og landzoner af 13. juli 1972,
4. Lov om naturfredning af 1. oktober 1972.

Der skal ikke her forsøges en gennemgang og bedømmelse af de enkelte loves betydning og rækkevidde. Det må overlades til enhver interesseret.

Derfor kun følgende principdiskussion:

Bebyggelsesintensitet

Når der i lovgivningen skelnes mellem by- og landzoner, ligger det nær at spørge: Hvad er en by ?

Er Oslo en by, når den dækker et landområde på størrelse med Lolland og indeholder store fredede, ja, næsten uberørte naturområder, medens der "kun" bor ca. 4000.0000 mennesker ?

Den fylder altså mere end New York og Tokio på hver ca. 12 mio mennesker.

Bykoncentrationen måles bl.a. i "udnyttelsesgrad" (u°).

Udnyttelsesgraden er kvadratmeter grundareal, divideret med kvadratmeter etageareal. Landsbygge-loven, som ikke gælder for Københavns Kommune, fastsætter følgende udnyttelsesgrader:

1. ældre byområder med erhvervsbebyggelse	2,00
2. nye bebyggelser med erhvervsbebyggelse	1,50
3. ældre byområder med blandet bebyggelse	1,25
4. øvrige boligområder	1,00

Disse normer er kun eksempler på maximale u° . Der kan fastsættes vilkårlige grænser under disse grader, f.eks. for parcelhuse ned til 0,10.

Som eksempel er det normalt, at der til villabebyggelse kræves 800 m² grundareal, og hvis man tænker sig et lille hus på 80 m², har vi altså u° 0,10. Adskillige boligområder i de større byer har udnyttelsesgrad på 1,00, dvs. at etagearealet svarer til grundarealet, men i ældre bebyggelse i København er u° på 2,00 ikke ualmindeligt.

Enhver kan sige sig selv, hvilken betydning det får for trafikbehovet, for ledningsnet og for gadenet, om beboelsestætheden er 20 gange så stor.

Derfor er spørgsmålet om udnyttelsesgrad uløseligt knyttet sammen med den øvrige økonomiske prioritering af samfundets ressourcer, ikke mindst trafikmidler og trafikarter (kollektiv eller individuel).

Man kan jo ikke have effektivt drevne buslinier på et vidtstrakt net af villaveje med meget spredt befolkning.

Kinesisk Æske

Det er typisk, at jo mindre problemer, der skal løses, des strammere regler er der gennemført.

1. En byggesag, dvs. tilladelse til et enkelt hus, viser f.eks. lovbundne grænser for arbejdet. Kloak- og vandinstallationer skal være autoriserede, ligeledes el-installationer, der skal være grundmur, tagkonstruktionen må have visse dimensioner.

Det er bygningsmyndigheden (kommunen), der har tilsynspligt (Boligministeriet og for mindre byer amtsrådet kan give eventuelle dispensationer), men overholdes lovgivningen iøvrigt, er bygherren frit stillet.

2. Byplaner og servituttet, dvs. rådighedsindskrænkninger på ejendommen. Ifølge byplanloven skal alle samlede bebyggelser på over 1.000 indbyggere have byplaner.

Den store undtagelse er Københavns Kommune, hvor det naturligvis på grund af den uhyre udstrækning ikke er muligt at lægge en fælles byplan.

Meget løse "generalplanskitser" har indtil nu af ministeriet været opfattet som tilstrækkelig foreløbig byplan for København.

En byplan skal tinglyses, dvs. at der i tingbogen på de enkelte matrikelnumre skal indføres, hvad fremtidige ejere skal respektere. Den ændrer altså ikke noget ved bestående bebyggelse eller anvendelse.

3. Dispositionsplaner er byplaner for større områder, men uden umiddelbar forpligtende virkning for ejere af ejendomme. De skal således ikke tinglyses. Dispositionsplaners væsentligste indhold er trafik- og gadelinier, regler om anvendelse (bolig - erhverv - offentligt formål) udnyttelsesgraden (gennemsnitligt) Dispositionsplaner skal godkendes af miljøministeriet, men er kun bindende overfor kommunen selv.

Det må dog erkendes, at en vedtagen dispositionsplan, som uden modsigelse har eksisteret en årrække, og som grundejerne i om-

rådet derfor i høj grad har disponeret efter, af nogle anses for stiltiende at have forpligtet kommunen til at følge.

4. Generalplan kendes kun i København og er en slags løsere og større dispositionsplan. Den beskæftiger sig med byens samlede struktur, bydelenes funktion og trafiknettet.
5. Regions- eller egnsplaner ligner meget generalplaner, men omfatter flere administrative enheder. De er dog ikke bindende for de enkelte kommuner og skal godkendes ved gensidige overenskomster.
6. Landsplan er desværre endnu en utopi. Diskussionen om det "skæve Danmark" viser det tydeligt. De eneste tilløb er støtte til tilbagestående egne og industrier, men om nogen egentlig plan er der ikke tale.

Samfundsstruktur og planlægning

Det er uden videre klart, at i en kapitalistisk og liberalistisk samfundsorden som Danmarks foregår en stor del af planlægningen på trods af og på tværs af den samfundsmæssige planlægning.

De store kapitalinteresser, både danske og internationale, tilrettelægger planlægning ud fra interesser, som ikke behøver at være sammenfaldende med befolkningens.

Derfor er offentlig planlægning en beskæring af kapitalisternes ejendomsbeføjelser.

På den anden side må man gøre sig klart, at samfundet er et classesamfund indeholdende grupper med modsatte interesser, ikke blot de klassiske klasse modsætninger.

Derfor er det vigtigt, at politikernes bestræbelser for planlægning foregår i tættest kontakt med de befolkningsgrupper, hvis interesser man vil varetage.

Nærdemokrati, som bl.a. fungerer gennem beboergrupper og lokalråd, men også har mange andre former (naturfredningsforeninger, forskønnelsesforeninger, cyklistorganisationer, osv.) må indgå i vore planovervejelser.

Og endelig, og måske som det allervigtigste: Kampen mod industrialismens og forbrugerismens samfundsødelæggende følgevirkninger, mod ødelæggelsen af naturværdierne, mod forgiftningen af støj, røg og møj.

Her må man stadig have sig for øje, at enhver form for planlægning går ud over nogen, vi står altså overfor en række valg af metoder, som kun kan bestemmes af ens politiske ståsted.

Børge Oløe

Bekendtgørelse af Lov om kommunale valg.

Herved bekendtgøres lov nr. 101 af 29. marts 1924 om kommunale valg, jfr. lovbekendtgørelse nr. 455 af 21. december 1965, med de ændringer, der følger af lov nr. 223 af 31. maj 1968, lov nr. 168 af 18. april 1969, lov nr. 599 af 19. december 1969 og lov nr. 286 af 23. maj 1973.*)

Valgret, valgbarhed og valglisten.

§ 1. Valgret til borgerrepræsentationen i København og til kommunalbestyrelserne i landets øvrige kommuner (amtskommuner og primærkommuner) har enhver, som opfylder betingelserne for valgret til folketinget, og som har fast bopæl i vedkommende kommune.

Stk. 2. De herefter valgberettigede foretager valget af samtlige valgte medlemmer af fornævnte kommunale forsamlinger.

§ 2. Valgbar til de i § 1 nævnte kommunalbestyrelser er enhver, som er valgberettiget ved de kommunale valg i de pågældende kommuner, medmindre vedkommende er straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør ham uværdig til at være medlem af kommunale råd, jfr. § 34. Overpræsidenten i København og medlemmerne af Københavns magistrat kan ikke vælges til medlemmer af borgerrepræsentationen.

§ 3. (Ophævet).

§ 4. Medlemmerne af borgerrepræsentationen i København og af kommunalbestyrelserne i primærkommunerne vælges på 4 år. Mandaterne bortfalder dog i intet tilfælde, før nyvalg har fundet sted. Når nyt valg har fundet sted, afgår samtlige medlemmer med udgangen af den måned, hvori nyvalg har fundet sted, jfr. dog § 31.

Stk. 2. Valgperioden for samtlige de fornævnte kommunalbestyrelser regnes fra 1. april, og valgene foregår på en af indenrigsministeren fastsat dag i den første halvdel af marts måned.

§ 5. Ingen kan udeve valgret uden at være optaget på de valglisten, der er udarbejdet i henhold til lov om valg til folketinget.

Stk. 2. De, der er optaget på valglisten, men ikke længere har fast bopæl i vedkommende kommune, har ikke ret til at afgive stemme.

§§ 6-9. (Ophævet).

Forberedelserne til valget og kandidatlisten.

§ 10. Valget forberedes og ledes i hver kommune af en valgbestyrelse.

Stk. 2. Valgbestyrelsen i København består af 5 medlemmer, hvoraf 2 vælges af magistraten og 3 af borgerrepræsentationen. I de øvrige kommuner består valgbestyrelsen af mindst 3 af kommunalbestyrelsen inden for dennes egen midte valgte medlemmer, herunder kommunalbestyrelsens formand, der er formand for valgbestyrelsen.

Stk. 3. Valgbestyrelsen udsteder bekendtgørelse om valgets afholdelse i overensstemmelse med de i § 11 fastsatte regler; formanden modtager anmeldelse af kandidatlisten. Straks efter udløbet af fristen for kandidat-

*) Loven træder i kraft den 1. februar 1974.

Indenrigsmin. 3. kt. j. nr. 4100-1-1973.

listernes anmeldelse (jfr. § 12) tilvejebringer valgbestyrelsen de til brug ved valget fornødne stemmesedler (§ 16). Endvidere drager valgbestyrelsen omsorg for, at alt er i orden til afstemningen, særligt at valglisten og det fornødne antal stemmesedler haves rede, og at der i hvert stemmelokale findes det tilstrækkelige antal stemmerum og stemmekasser af den i § 15 angivne beskaffenhed.

Stk. 4. Valgbestyrelsen fører en valg bog, der skal være autoriseret af kommunalbestyrelsen. I valg bogen anføres det væsentligste af, hvad der vedrører valghandlingen, navnlig antallet af indleverede kandidat lister og nævne på hver listes kandidater i den på listen angivne rækkefølge, oplysning om anmeldte valgforbund m.v., tallet af de til brug ved afstemningen tilvejebragte stemmesedler, tallet af de afgivne gyldige stemmesedler, tallet af de afgivne ugyldige stemmesedler med angivelse af de grunde, der har medført ugyldigheden, samt oplysning om valgets endelige opgørelse, jfr. § 25, og i øvrigt de bemærkninger, hvor til valget måtte give anledning.

§ 11. Stedet og tiden for valget samt tallet på dem, der skal vælges, og fristen for indleveringen af kandidat lister (jfr. § 12) bekendtgøres af valgbestyrelsen senest 3 uger før valget ved opslag og ved bekendtgørelse i de stedlige dagblade; ved bekendtgørelsen ved opslag iagttages den for folketingsvalg foreskrevne fremgangsmåde. Afstemningstederne kundgøres samtidig hermed eller så snart derefter, som ske kan.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan vedtage forud for afstemningen af udsende valgkort til vælgerne. Valgkortene skal indeholde oplysning om vælgerens navn og adresse samt nummeret på valglisten. Til ægtefæller kan udsendes et fælles valgkort, forudsat at dette kan deles.

§ 12. Afstemningen sker i henhold til lister, hvorpå bestemte personer bringes i forslag til valg.

Stk. 2. Enhver sådan kandidatliste skal være indleveret til formanden for valgbestyrelsen senest kl. 16 den 14. dag før valget. Listen skal være ledsaget af underskrift af mindst 15, højst 25 vælgere som stillere. Stillernes underskrifter kan ske enten

på selve kandidatlisten eller på genparter af denne, i hvilket fald genparterne skal være sammenhæftet med originalen, når kandidatlisten indleveres. Ved kandidatlistens indlevering skal der derhos gives skriftlig oplysning om hver enkelt stillers navn, stilling og bopæl. Den stiller, som indleverer listen, har ret til på en af ham medbragt genpart af listen at få skriftlig tilståelse af valgbestyrelsens formand for, at listen er indleveret, og hvornår dette er sket. Hvis kandidatlisten ikke indleveres af en af stillerne personligt, skal der medfølge skriftlig oplysning om, til hvem af stillerne valgbestyrelsen kan rette henvendelser kandidatlisten vedrørende.

Stk. 3. En kandidatliste kan indeholde færre navne end det antal repræsentanter, der skal vælges; en kandidatliste må derimod ikke indeholde flere navne end fire mere, end der skal vælges.

Stk. 4. Kandidaterne skal være så bestemt betegnet ved fornavn og efternavn, stilling og bopæl, at der ikke kan finde forveksling sted. Har nogen af de på listen opførte kandidater ikke valgret, eller er de så utilstrækkeligt betegnet, at valgbestyrelsen ikke kan afgøre, til hvilken person der sigtes, udstryges hans navn på listen. Valgbestyrelsen kan ikke slette nogen kandidat af listen, fordi vedkommende er straffet. For en kandidat, som ikke ønskes opført på stemmesedlerne (opslagene) med sit fulde navn, kan det i anmeldelsen tilkendegives, på hvilken måde hans navn vil være at opføre på stemmesedlerne (opslagene). Såfremt en kandidat er kendt under et navn, der ikke er optaget på dåbs- eller fødselsattest, eller som han ikke har bevilling til at føre, vil et sådant navn kunne opføres på stemmesedler og opslag i en parentes efter kandidatens borgerlige navn.

Stk. 5. Såfremt valgbestyrelsen af de forannævnte grunde finder anledning til at erklære en kandidatliste for ugyldig eller til at udstrøge noget navn af listen, skal den i løbet af den 10. dag før valget give meddelelse derom til vedkommende stiller. En ny liste kan da indleveres, eller den fornødne forandring i listen foretages senest kl. 16 den 8. dag før valget. Sker dette ikke, afsiger valgbestyrelsen sin kendelse om listens ugyldighed eller om vedkommende navns udslettelse af listen. Denne kendelse tilføres

valgbogen, og en udskrift gives den stiller, der har indleveret listen, eller som for valgbestyrelsen er opgivet som den stiller, hvem meddelelser angående listen vil være at tilstille.

Stk. 6. De stillere, der har underskrevet en kandidatliste, kan over for valgbestyrelsen anmelde en listebetegnelse, hvormed kandidatlisten vil være at betegne på stemmesedlerne; enkelte bogstaver (A. B. C. o.s.v.) kan ikke anmeldes som listebetegnelse. Anmeldelsen af sådan listebetegnelse skal ske skriftligt samtidigt med kandidatlistens indlevering og skal være tiltrådt ved underskrift på den i 2. stykke fastsatte måde af samtlige på kandidatlisten opførte kandidater, samt af de stillere, der har underskrevet den pågældende kandidatliste.

Stk. 7. De godkendte kandidatlister mærkes af valgbestyrelsen hver med sit bogstav (A. B. C. o.s.v.) samt med den opgivne listebetegnelse, såfremt sådan er anmeldt. På hver kandidatliste sættes nummer (1, 2, 3 o.s.v.) foran kandidaternes navne i den rækkefølge, hvori de af stillerne er opført på kandidatlisterne. To eller flere kandidatlister, som — udover en betegnelse, som angiver et lokalt tilhørsforhold — har anmeldt samme listebetegnelse, jfr. stk. 6, kan begære at få tildelt samme bogstavbetegnelse. Begæringer om samme bogstavbetegnelse skal være indgivet til valgbestyrelsen samtidig med kandidatlistens indlevering og skal være tiltrådt ved underskrift af stillere og kandidater, jfr. stk. 8, 2. punktum. Partier, der ønsker at anvende samme bogstavbetegnelse for deres kandidatlister i hele landet, kan senest 1. februar i det kalenderår, hvori valget foregår, ved deres landsorganisation til indenrigsministeren indsende begæring herom. Snarest muligt efter fristens udløb træffer indenrigsministeren beslutning om, hvilken bogstavbetegnelse der skal anvendes for disse partiers vedkommende, samt bekendtgør denne beslutning. Opstiller det samme parti flere lister i en kommune, eller har to eller flere lister i henhold til 3. punktum begæret at få tildelt samme bogstavbetegnelse, skal der af valgbestyrelsen til bogstavbetegnelsen føjes et nummer (A. 1, A. 2, A. 3 o.s.v.). Opstår der tvist om, hvilken organisation der med bindende virkning for et parti kan indsende begæring om

fælles bogstavbetegnelse for partiet, afgøres sådan tvist endeligt af indenrigsministeren. Ligeledes afgør indenrigsministeren — efter så vidt muligt at have indhentet en udtalelse fra det pågældende partis landsorganisation — sådanne andre tvistigheder, der måtte opstå om berettigelsen til at benytte den partiet tildelte bogstavbetegnelse såvel ved de kommunale valg i de enkelte kommuner som ved amtsrådsvalgene.

Stk. 8. Kandidatlister kan for valgbestyrelsen anmeldes at ville støtte hinanden (valgforbund). Anmeldelse herom skal ske skriftligt senest kl. 16 ugedagen før valget og skal være tiltrådt ved underskrift af de samme stillere, som har underskrevet de kandidatlister, imellem hvilke valgforbundet indgås, ligesom anmeldelsen skal være tiltrådt ved underskrift af de på disse lister opførte kandidater.

Stk. 9. Kandidatlister, der i henhold til stk. 7 tildeles samme bogstavbetegnelse, vil kunne indgå listeforbund, og sådanne listeforbund kan derefter indgå valgforbund med andre kandidatlister eller med andre listeforbund. Bestemmelsen i stk. 8, 2. punktum, finder i dette tilfælde tilsvarende anvendelse, idet dog stillere og kandidater for enhver af de i valgforbundet og listeforbundet sammensluttede kandidatlister ved deres underskrift skal have tiltrådt, at den pågældende kandidatliste har indgået listeforbund med bestemt angivne kandidatlister og derefter valgforbund med ligeledes bestemt angivne listeforbund og kandidatlister.

Stk. 10. Listerne samt oplysning om anmeldte valgforbund (listeforbund) bekendtgøres af kommunalbestyrelsen senest om morgenen dagen før valget ved opslag eller på anden lignende af kommunalbestyrelsen fastsat måde.

§ 13. Er der ved udløbet af fristen for kandidatlisters indlevering (§ 12) kun anmeldt én kandidatliste, aflyser valgbestyrelsen afstemning i kommunen ved opslag på den i § 11, stk. 1, angivne måde og ved bekendtgørelse i de stedlige dagblade. Valgbestyrelsen skal derhos senest dagen efter udløbet af fristen for anmeldelse af kandidatlister give meddelelse til den stiller, der har indleveret kandidatlisten, eller som for valgbestyrelsen er opgivet som den stiller,

hvem meddelelser angående listen vil være at tilstille, om, at kun én liste er indleveret til valget. Der kan da senest klokken 12 dagen før valget indleveres en stedfortræderliste indeholdende navnene på de personer, der ønskes som stedfortrædere (jfr. § 26) for de på den anmeldte kandidatliste opførte kandidater. Stedfortræderlisten skal være affattet således, at der for hver af de på kandidatlisten opførte kandidater, for hvilke stedfortrædere ønskes, angives navnet på én eller flere stedfortrædere; opføres der for en kandidat flere personer som stedfortrædere, skal det på listen angives, i hvilken rækkefølge stedfortræderne skal indtræde i kandidatens sted. En person kan samtidig opføres som stedfortræder for flere kandidater. Stedfortræderlisten skal være underskrevet af over halvdelen af de samme stillere, som har underskrevet kandidatlisten, og den stiller, der indleverer listen, har ret til på en af ham medbragt genpart af listen at få tilståelse af valgbestyrelsens formand for, at listen er indleveret, og hvornår dette er sket.

Stk. 2. Stedfortrædere skal være så bestemt betegned ved fornavn og efternavn, stilling og bopæl, at der ikke kan finde forveksling sted. Har nogen af de på stedfortræderlisten opførte ikke valget, eller er de så utilstrækkeligt betegnet, at valgbestyrelsen ikke kan afgøre, til hvilken person der sigtes, udstryges hans navn på listen. Såfremt valgbestyrelsen finder grund til at erklære en indleveret stedfortræderliste for ugyldig eller at stryge noget navn af listen, skal kendelsen herom tilføres valgbogen, og udskrift af kendelsen meddeles den stiller, der har besørget indleveringen, eller som for valgbestyrelsen er opgivet som den stiller, hvem meddelelser angående listen vil være at tilstille.

Stk. 3. Uanset at afstemningen er aflyst, skal valgbestyrelsen dog på valgdagen sammentræde til møde, og i dette møde erklæres de på den anmeldte kandidatliste opførte kandidater for valgte uden afstemning; de på stedfortræderlisten opførte personer betragtes som stedfortrædere for de valgte i den orden og i den rækkefølge, som er angivet på stedfortræderlisten.

Stk. 4. Er der på den anmeldte kandidatliste opført navnene på flere kandidater end det antal repræsentanter, der skal vælges

(jfr. § 12, stk. 3), udtages kandidaterne i den rækkefølge, hvori deres navne er opført på listen, og de kandidater, der herefter ikke kan opnå valg, kommer da kun i betragtning som stedfortrædere, hvis stedfortræderliste ikke er indleveret; er stedfortræderliste indleveret, er denne alene bestemmende for, hvem der skal være stedfortrædere.

Stk. 5. Valgbestyrelsen anfører i valgbogen nøjagtig oplysning om, hvilke personer der er valgt, og, for hver af de valgte, hvem der er at betragte som stedfortrædere. Valgbestyrelsen giver de valgte underretning om valget, og valgbogen tilstilles kommunalbestyrelsen.

Afstemningen.

§ 14. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at kommunen skal deles i to eller flere afstemningsområder, således at afstemningen og stemmeoptællingen foregår i hvert område for sig; beslutning herom skal da have gyldighed også for folketingsvalgenes vedkommende. Når mindst 10 pct. af de kommunale vælgere fremsætter andragende derom, kan kommunalbestyrelsen ikke nægte at dele kommunen i to eller flere afstemningsområder, hvis grænser da fastsættes af kommunalbestyrelsen. Andragender om deling skal være indgivet senest den 1. oktober forinden valgenes afholdelse, for at delingen kan kræves iværksat ved de førstkommande valg.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om nedlæggelse af et afstemningsområde. En sådan beslutning skal bekendtgøres i de stedlige dagblade. Såfremt mindst 10 pct. af vælgerne i afstemningsområdet inden en måned efter bekendtgørelsen skriftligt modsætter sig nedlæggelsen, kan denne kun iværksættes, hvis beslutningen er truffet i anledning af en kommunesammenlægning.

Stk. 3. I kommuner, der ikke er delt i flere afstemningsområder, ledes afstemningen af valgbestyrelsen.

Stk. 4. I kommuner med flere afstemningsområder udnævner vedkommende kommunalbestyrelse dels blandt sine egne medlemmer, dels blandt de i kommunen boende vælgere mindst 5, højst 9 valgstyrere for hvert område. Kan der ikke opnås enighed om valget af valgstyrere, foretages dette efter forholdstal og under ét for samt-

lige de valgstyrelser, der skal vælges i kommunen.

Stk. 5. Valgstyrelserne vælger selv deres formand; denne fører en af kommunalbestyrelsen stadfæstet valgbook. Enhver valgberettiget er pligtig at modtage udnævnelse til valgstyrelser og at udføre det valgstyrelserne påhvilende hverv, medmindre lovlig forfald oplyses; kommunalbestyrelsen udnævner, såfremt en valgstyrelser oplyser sådant forfald, en ny valgstyrelser i vedkommendes sted. Der tilkommer valgstyrelserne og de tilfornordnede vælgere, jfr. § 17, diæter for deres virksomhed på valgdagen af samme størrelse som de diæter, der i henhold til loven om kommunernes styrelse ydes for udførelse af andre kommunale hverv.

§ 15. Stemmeafgivningen sker i et eller flere af vedkommende kommunalbestyrelse anviste lokaler, i hvilke der skal være indrettet det fornødne antal stemmerum.

Stk. 2. Stemmerummet skal være et ved opstilling eller ophængning dannet rum af sådan beskaffenhed, at en mand kan stå oprejst deri uden at kunne ses af nogen uden for rummet værende person. Stemmerummet skal være tilstrækkeligt lyst til, at skrift tydeligt kan læses derinde; det skal være forsynet med almindelig sort blyant og en fast plade til underlag ved skrivning.

Stk. 3. Stemmekassen skal være aflåst og således indrettet, at ingen stemmeseddel kan udtages af den, uden at kassen åbnes.

§ 16. Afstemningen foregår ved afgivelse af dertil tilvejetragte stemmesedler.

Stk. 2. På hver stemmeseddel skal findes trykt betegnelserne på samtlige de af valgbestyrelsen godkendte kandidatlistes. Hver kandidatlistes betegnelse anføres i et felt for sig. Felterne anbringes på stemmesedlen under hinanden, adskilte med tykke trykte streger. I hvert felt anføres øverst med fede typer det bogstav, hvormed kandidatlisten er mærket af valgbestyrelsen (jfr. § 12, stk. 7) og efter dette bogstav i en parentes kandidatlistens listebetegnelse, såfremt sådan er anmeldt, jfr. § 12, stk. 6.

Stk. 3. Felterne anbringes på stemmesedlerne under hinanden i alfabetisk rækkefølge efter de bogstaver, hvormed kandidatlistes er mærket af valgbestyrelsen.

Stk. 4. På stemmesedlerne skal der endvidere i hvert felt under kandidatlistens betegnelse med almindelige typer trykkes navnene på samtlige listens kandidater i den rækkefølge, hvori de af stillerne er anmeldt, og med angivelse af de numre, hvormed kandidaternes navne er mærket på de forskellige kandidatlistes; hvor forveksling af kandidaternes navne efter valgbestyrelsens skøn kan finde sted, skal der på stemmesedlerne foruden navn trykkes en kortfattet betegnelse på stilling eller bopæl for de kandidater, hvis navne kan være genstand for forveksling. Kandidaternes navne i felterne trykkes under hinanden, adskilte ved en tyndere trykt streg mellem hver 2 navne.

Stk. 5. (Ophævet).

Stk. 6. Intet andet ord eller bogstav og intet navn, tal eller tegn må være påført nogen stemmeseddel ved tryk eller ved skrift eller på anden måde.

Stk. 7. Stemmesedlerne skal ved anbragte knæk være til at sammenfolde således, at hver stemmeseddel kan afleveres af vælgeren, uden at nogen kan se, hvorledes han har stemt.

§ 17. Valgstyrelserne fordeler valglisterne, stemmelisterne, stemmesedlerne og stemmekasserne mellem sig og det fornødne antal tilfornordnede vælgere. Kommuner, der udsender valgkort til vælgerne, kan undlade at føre stemmelister, men i så fald må der for de vælgere, der ved afstemningen ikke afleverer valgkort ved valgbordet, enten udskrives et valgkort med navn, adresse og valgnummer, eller de pågældende vælgeres navn, adresse og valgnummer må opføres på en liste, der føres for det pågældende valgbord. For de større kommuner kan afskrifter af forskellige dele af valglisterne benyttes i stedet for selv valglisten, når hver dels overensstemmelse med valglisten er bekræftet af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Enhver vælger er pligtig til at påtage sig hvervet som tilfornordnet medhjælper for valgbestyrelsen og valgstyrelserne. Valg af tilfornordnede vælgere foretages af kommunalbestyrelsen. Kan der ikke opnås enighed om valget af de tilfornordnede vælgere, foretages dette efter forholdstal og under ét for samtlige de tilfornordnede vælgere, der skal vælges i kommunen.

§ 18. Afstemningen begynder kl. 9 og fortsættes til kl. 21, og så længe der endnu derefter indfinder sig vælgere, men sluttes, når efter kl. 21 ingen vælger melder sig for at afgive stemme, uanset at der gives opfordring hertil.

Stk. 2. I kommuner med under 6000 indbyggere kan kommunalbestyrelsen bestemme, at afstemningen afbrydes mellem kl. 13 og kl. 15, ligesom kommunalbestyrelsen kan bestemme, at afstemningen afsluttes kl. 20.

Stk. 3. Medens afstemningen er afbrudt, skal stemmekasser og valglisters opbevares under behørig aflåsning og forsegling.

§ 19. Valgbehandlingen åbnes af formanden for valgbestyrelsen eller i kommuner, hvor der er flere afstemningsområder, af valgstyrrernes formand. Formanden bekendtgør, hvor mange kommunalbestyrelsesmedlemmer der skal vælges, og de i henhold til § 12 anmeldte kandidatlisters, disses listebogstaver og listebetegnelser samt kandidaternes navne; endvidere giver han meddelelse om anmeldte valgforbund (liste-forbund). I stemmelokalerne skal der på iøjne-faldende steder findes opslag, indeholdende samtlige godkendte kandidatlisters med angivelse af disses listebogstaver og anmeldte listebetegnelser og med kandidaternes navne opførte i den i § 12, stk. 7, omhandlede rækkefølge; opslagene skal tillige indeholde oplysning om anmeldte valgforbund (liste-forbund).

Stk. 2. Forinden den første stemmeseddel nedlægges i kassen, åbner stemmemodtageren denne og viser de tilstedeværende, at den er tom, hvorpå han straks i de tilstedeværendes påsyn lukker og aflåser den samt leverer valglisteføreren nøglen.

Stk. 3. Valgret udøves ved personligt møde. Valgstyrrerne kan bestemme, at der i det værelse, hvor et stemmerum er anbragt, ikke under afstemningen, foruden medlemmer af valgbestyrelsen, valgstyrrerne, listeførerne og de ved valget tilfornede vælgere, må opholde sig andre end de med afgivning af stemme sysselsatte og de på adgang til stemmeafgivning ventende vælgere — hvilke sidstnævnte tal kan begrænses, efter hvad ordenen kræver — samt kandidaterne og to stillere for hver kandidatliste. De tilstedeværende er pligtige at rette sig

efter valgbestyrelsens og valgstyrrernes bestemmelser.

Stk. 4. I den rækkefølge, hvor vælgerne møder, henvender de sig til valglisteføreren. Når denne har fundet vælgerens navn på valglisten, sætter han kryds derved. I kommuner, hvor der ikke udstedes valgkort, opfører en af de tilfornede på en liste vælgerens navn og hans lobe-nr. på valglisten. I andre kommuner drages der omsorg for, at vælgeren afleverer det ham tilsendte valgkort, eller at sådant valgkort udfærdiges og henlægges sammen med de i øvrigt modtagne. Derpå udleveres til vælgeren en stemmeseddel. Ved udlevering til vælgeren må ingen stemmeseddel være sammenfoldet.

Stk. 5. Efter at have modtaget stemmesedlen skal vælgeren straks begive sig ind i stemmerummet, hvor ingen anden må være til stede, når stemmeafgivningen finder sted. Her foretages afstemningen ved at mærke stemmesedlen med et kryds i feltet for den kandidatliste, for hvilken vælgeren vil afgive sin stemme. Ønsker vælgeren en bestemt af listens kandidater valgt, sætter han krydset udfor denne kandidats navn.

Stk. 6. Når stemmesedlen er afkrydset, sammenfolder vælgeren denne, således at det ikke af andre kan ses, hvorledes han har stemt, hvorefter han straks nedlægger den i stemmekassen i stemmemodtagerens påsyn.

Stk. 7. Det er stemmemodtageren forbudt at gøre sig bekendt med, hvorledes en vælger har stemt.

Stk. 8. Hvis en stemmeseddel efter udlevering til vælgeren, men inden nedlægning i stemmekassen, findes ubrugelig eller af uagtsomhed bliver ubrugeliggjort, kan den pågældende vælger gå tilbage til stemme-listeføreren, og når han tilfredsstillende forklarer det skete og tilbageleverer sin stemmeseddel, få den ombyttet.

Stk. 9. Når en vælger fremfører for valgstyrrerne, at han ikke er i stand til at foretage afstemningen på den foreskrevne måde, og valgstyrrerne skønner, at det således fremførte er rigtigt, skal en af valgstyrrerne eller en dertil særlig tilfornet vælger yde den pågældende vælger fornøden bistand ved stemmeafgivningen, hvorved da tillige de nødvendige lempelser i den foreskrevne fremgangsmåde må foretages. Vælgere, der på grund af manglende færdighed eller lignende årsag ikke kan bevæge sig ind i

stemmelokalet, vil således kunne afgive stemme umiddelbart uden for lokalet. Er den pågældende vælger blind eller svagsynet, kan han forlange, at der ydes ham bistand ved stemmeafgivningen enten af en af ham selv udpeget tilstedeværende person eller af 2 af valgbestyrelsens medlemmer eller af valgstyrene eller af de tilfornede vælgere.

§ 20. Når stemmeafgivningen er ophørt, afgiver valgstyrene og medhjælperne deres stemmer, hvorefter hver valglistefører underskriver sin valgliste og eventuelt hver stemmelistefører sin stemmeliste. Derefter sammenbindes i særskilte pakker

- 1) de ikke udleverede stemmesedler og
- 2) de ved ombytning tilbageleverede stemmesedler.

Stk. 2. Valglisterne, stemmelisterne (de modtagne valgkort), de i stk. 1 nævnte pakker og stemmekasserne bringes derpå under behørigt opsyn til det sted, hvor opgørelsen af valgresultatet skal foretages. Nogle til stemmekasserne overgives tillige med valglisterne, stemmelisterne (valgkortene), stemmekasserne og pakkerne med de ikke nedlagte stemmesedler til formanden for valgstyrene.

Stemmeoptællingen.

§ 21. Stemmeoptællingen foregår offentligt, så snart stemmeafgivningen er afsluttet. I kommuner, der er delt i flere afstemningsområder, foregår stemmeoptællingen i hvert område for sig under ledelse af formanden for valgstyrene. Forinden stemmeoptællingen påbegyndes, udtages stemmesedlerne af stemmekasserne, hvorefter de blandes og fordeles mellem det fornødne antal optællingshold af valgstyrene og tilfornede vælgere, der ordner dem således, at stemmesedler afgivet for samme kandidatliste samles i bunker for sig, og derefter optæller, hvor mange stemmer, der ved afstemningen er afgivet for hver af de på stemmesedlerne opførte kandidatliste. En stemmeseddel er afgivet for den liste, inden for hvis felt vælgeren har sat kryds. Hvor der er tvivl om en stemmeseddels gyldighed eller om, på hvilken liste der er stemt, medregnes stemmesedlen ikke i optællingen, men lægges foreløbig til side. Formanden for

valgbestyrelsen eller valgstyrene deltager ikke personlig i denne del af optællingen, men påser, at den foregår under betryggende former.

Stk. 2. Når de enkelte optællingshold har tilendebragt optællingen af de stemmesedler, der er fordelt til holdet, afgives optællingsresultatet tillige med de som tvivlsomme henlagte stemmesedler til formanden for valgbestyrelsen eller valgstyrene.

Stk. 3. Valgbestyrelsen eller valgstyrene afgør derpå, om de tvivlsomme stemmesedler skal anses for gyldige eller ej. En stemmeseddel er ugyldig,

- 1) når det ikke med sikkerhed fremgår, hvilken kandidatliste vælgeren har villet give sin stemme,
- 2) når beskaffenheden af stemmesedlen giver grund til at antage, at stemmesedlen ikke er en af de tilfornede udleveret og i et stemmerum mærket stemmeseddel,
- 3) når der på stemmesedlen findes skrevet, tegnet eller på anden måde anbragt noget, hvorved det findes forsætligt tilkendegivet, hvem den stemmende er, eller der overhovedet ved en behandling ud over den af afstemningen følgende findes forsætlig af vælgeren at være givet stemmesedlen et særpræg.

Såfremt en stemmeseddel kasseres, anføres grunden hertil i valgbogen.

Stk. 4. Valgbestyrelsen eller valgstyrene opgør derefter resultatet af afstemningen ved sammenlægning af de enkelte optællingsholds resultater og ved til disse at lægge de af valgbestyrelsen eller valgstyrene godkendte tvivlsomme stemmesedler.

§ 22. I kommuner, der er delt i flere afstemningsområder, kundgøres udfaldet af stemmeoptællingen på hvert afstemningssted for de tilstedeværende, hvorpå meddelelse snarest muligt gives til formanden for valgbestyrelsen. I disse kommuner samles valgbestyrelsen senest dagen efter, at afstemningen har fundet sted, til opgørelse af stemmeoptællingen i samtlige kommunens afstemningsområder. Dette møde er offentligt. For hvert afstemningsområde deltager formanden for kredsens valgstyrene i mødet, hvortil han med-

bringer udskrift af valgstyernes valgbog, de i § 20, stk. 1, under 1) og 2) nævnte pakker, de af stemmekasserne udtagne stemmesedler samt de benyttede valg-lister og stemmelister (valgkort). Valgbestyrelsen foretager en fornyet optælling og bedømmelse af de i afstemningsområderne afgivne stemmesedler efter reglerne i § 21 og derefter den endelige opgørelse af stemmeafgivningens udfald; dette tilføres valgbogen og kundgøres for de tilstedeværende.

Stk. 2. I kommuner, der ikke er delt i flere afstemningsområder, tilføres udfaldet af stemmeoptællingen (§ 21) straks valgbestyrelsens valgbog og kundgøres for de tilstedeværende.

Opgørelsen af valget.

§ 23. Den endelige opgørelse af valget foretages derefter af valgbestyrelsen enten samme dag, som stemmeoptællingen har fundet sted, eller senest dagen efter.

Stk. 2. Først bestemmes, hvor mange kandidater der skal vælges af hver kandidatliste. Har valgforbund (eller listeforbund, der ikke er led i valgforbund) været anmeldt, jfr. § 12, stk. 8, sammenlægges stemmetallene for de kandidatlistor, imellem hvilke valgforbund, henholdsvis listeforbund, er indgået. Det for hver kandidatliste eller valgforbund (listeforbund) afgivne stemmetal deles med 1, 2, 3 o.s.v., indtil hvert stemmetal er delt med et tal så stort som det antal mandater, der i det højeste kan tænkes at tilfalde vedkommende kandidatliste eller valgforbund (listeforbund). Den største af de således fremkomne kvotienter giver den liste eller det valgforbund (listeforbund), den er tilfaldet, ret til medlem nr. 1, den næststørste kvotient giver den liste eller det valgforbund (listeforbund), den er tilfaldet, ret til medlem nr. 2 og således fremdeles, indtil det antal medlemmer, der skal vælges, er fordelt mellem de forskellige kandidatlistor og valgforbund (listeforbund). Er kvotienterne lige store, gør lodtrækning udslaget; lodtrækning foretages af valgbestyrelsens formand i de tilstedeværendes påsyn.

Stk. 3. Det antal mandater, der er tilfaldet et valgforbund, deles imellem de kandidatlistor og listeforbund, hvoraf valgforbundet består, ved benyttelse af samme fremgangs-

måde, og endelig deles på tilsvarende måde de mandater, der er tilfaldet et listeforbund, mellem de kandidatlistor, hvoraf listeforbundet består.

§ 24. Når det på den i § 23 omhandlede måde er opgjort, hvormange medlemmer der skal vælges af hver kandidatliste, bestemmes det, hvilke af listernes kandidater der skal erklæres for valgte.

Stk. 2. Særskilt for hver kandidatliste foredeles de stemmesedler, som er afgivet for listen, således, at stemmesedler, på hvilke vælgerne har sat kryds udfor navnet på en af listens kandidater, samles i bunker for sig efter navnet på den kandidat, for hvilken afkrydsning er sket (personlige stemmer).

Stk. 3. Stemmesedler, der er afkrydset udfor kandidatlistens bogstav eller listebetegnelse eller udfor navnene på flere af listens kandidater eller over hele kandidatlistens felt på stemmesedlen eller i øvrigt på en sådan måde, at det ikke med sikkerhed fremgår, hvilken kandidat vælgeren har villet give sin stemme, samles i en bunke for sig (listestemmer).

Stk. 4. Når samtlige for kandidatlisten afgivne stemmesedler på denne måde er fordelt, optælles det, hvor mange stemmer hver kandidat har fået (personlige stemmer), og hvor mange stemmer der i øvrigt er afgivet for listen (listestemmer).

Stk. 5. Valgbestyrelsen udfinder derefter det fordelingstal, der vil være at lægge til grund for hver kandidatliste ved kandidaternes udvælgelse af listen. Dette tal findes ved at dividere antallet af samtlige for kandidatlisten afgivne stemmer med et tal, der er én større end det antal medlemmer, der skal vælges for listen; det fremkomne forholdstal, forhøjet til det påfølgende hele tal, er fordelingstallet for den pågældende kandidatliste.

Stk. 6. Særskilt for hver kandidatliste fordeler valgbestyrelsen derpå listestemmerne (jfr. denne paragrafs 3. stykke) til listens kandidater på følgende måde: Til det antal personlige stemmer, som er opnået af den som nr. 1 på kandidatlisten opførte kandidat, lægges et så stort antal af listestemmerne, at fordelingstallet nås; de listestemmer, der herefter bliver tilovers, lægges derpå til de personlige stemmer, som nr. 2 på kandidatlisten har opnået, indtil fordelings-

tallet nås, og på tilsvarende måde forholdes for de øvrige kandidaters vedkommende i den rækkefølge, hvori deres navne er opført på listen. Når på denne måde samtlige listestemmer er fordelt på listens kandidater, erklæres de kandidater, der har opnået fordelings-tallet, eller som personlige stemmer har et større antal stemmer end fordelings-tallet, for valgte i den rækkefølge, hvori de på listen er opført. Opnås det ikke på denne måde at få valgt det hele antal kandidater, der skal vælges, erklæres i rækkefølge efter størrelsen af de opnåede stemmetal (personlige stemmer og listestemmer tilsammen) så mange af listens øvrige kandidater for valgte, som der endnu skal vælges for listen. Har to kandidater opnået samme stemmetal og kan kun én opnå valg, erklæres den kandidat, der står først på kandidatlisten, for valgt.

Stk. 7. Skal der for en kandidatliste vælges flere medlemmer end det antal kandidater, der findes opført på listen, overføres det eller de overskydende mandater til den kandidatliste, med hvilken den udtømte liste har anmeldt listeforbund; hvis den udtømte liste står i listeforbund med flere kandidat-lister, tilfalder mandatet den af disse lister, der ifølge den i § 23 foretagne fordeling er nærmest berettiget til at få mandatet. Såfremt den udtømte kandidatliste ikke står i listeforbund med andre lister, overføres mandatet efter tilsvarende regler til den eller de kandidatlistor eller listeforbund, med hvilke kandidatlisten står i valgforbund. Såfremt der er tilfaldet et listeforbund flere mandater end det antal kandidater, der findes opført på de til listeforbundet hørende kandidatlistor, overføres det eller de overskydende mandater til de listeforbund eller til de kandidatlistor, med hvilke det udtømte listeforbund står i valgforbund, efter tilsvarende regler. Såfremt en kandidatliste, et listeforbund eller valgforbund er udtømt efter ovenstående regler, overføres mandatet til den af de øvrige kandidatlistor, listeforbund eller valgforbund, der har nærmest krav herpå.

§ 25. Når valget er endeligt opgjort, tilføjer formanden for valgbestyrelsen valg-bogen nøjagtig oplysning herom, således at det angives, hvorledes stemmerne fordelte sig på de forskellige kandidatlistor, i hvilken

nummerorden mandaterne tilfaldt disse, hvilket fordelingsstal der blev lagt til grund for hver kandidatliste, hvor mange personlige stemmer der blev afgivet for kandidaterne, hvorledes listestemmerne fordeltes på kandidaterne, hvilke medlemmer der blev erklæret for valgte, samt det medlemsnummer (jfr. § 23, stk. 2), der tilfaldt enhver af de valgte; navnene på de kandidater, der ikke har opnået valg, anføres i valgbogen; denne underskrives af hele valgbestyrelsen.

Stk. 2. Valgbogen afleveres til kommunalbestyrelsen. Stemmesedlerne indpakkes og forsejles af valgbestyrelsen; de gyldige, de ugyldige, de ombyttede og de ikke udleverede stemmesedler holdes hver for sig i særskilte pakker med tydelig påskrift om deres indhold. Pakkerne afgives til kommunalbestyrelsen, der opbevarer dem, indtil ankefristen er udløbet, eller klage over valget endeligt er afgjort; derefter skal de tilintetgøres.

Stk. 3. Hver af de opstillede kandidater har ret til at overvære valgbestyrelsens endelige opgørelse af valget (§§ 23-24).

§ 26. De på en kandidatliste opførte kandidater, der ikke erklæres for valgte, betragtes som stedfortrædere for de valgte af samme liste i rækkefølge efter størrelsen af de opnåede stemmetal, jfr. § 24, stk. 6.

§ 27. Valgbestyrelsen underretter de valgte om valget og meddeler enhver af dem det medlemsnummer, som vedkommende er valgt med.

Stk. 2. Har nogen været medlem af kommunalbestyrelsen eller ligningskommissionen i 8 år eller derover, er han ikke pligtig at modtage genvalg før efter udløbet af 2 efter hinanden følgende valgperioder; ligeledes kan den, der er fyldt 60 år, undslå sig for at modtage valg. Endelig er den, der har sæde i amtsrådet, berettiget til at nægte at modtage valg til kommunalbestyrelsen i en primærkommune, ligesom medlemmer af kommunalbestyrelsen ikke er forpligtede til at modtage valg til ligningskommissionen. I øvrigt er enhver valgbar pligtig at modtage valg.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan derhos efter andragende fritage den, der ifølge sin helbredstilstand, forretninger og lignende

har skellig grund til at sætte sig fritaget for valget.

§ 22. (Ophævet).

Valgklager, fritagelse for valg.

§ 29. Den, der har noget at klage over i anledning af et stedfundet valg, må, for at hans klage kan komme i betragtning, inden 8 dage efter valgets endelige opgørelse (jfr. § 23) fremsætte skriftlig indsigelse for kommunalbestyrelsen, i København for borgerrepræsentationens formand. Sådant indsigelse kan ikke blot rejses af kandidaterne ved valget, hvad enten de har opnået valg eller ej, og af enhver vælger, men også af de kommunale råds enkelte medlemmer, i København tillige af overpræsidenten og magistraten.

Stk. 2. Hvis en af de valgte ønsker sig fritaget for at modtage valg, jfr. § 27, må han ligeledes inden ovennævnte frist derom skriftligt henvende sig til kommunalbestyrelsens (i København borgerrepræsentationens) formand.

Stk. 3. De i overensstemmelse med foranstående regler fremkomne indsigelser eller begæringer om fritagelse afgøres af kommunalbestyrelsen (i København borgerrepræsentationen) i et møde, som vil være at afholde senest 10 dage efter fristens udløb. Forinden kommunalbestyrelsens afgørelse træffes, skal valgbestyrelsens erklæring over sagen indhentes.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsens afgørelse angående valgklager og begæringer om fritagelse kan inden 14 dage efter, at der er givet vedkommende meddelelse om afgørelsen, indbringes for indenrigsministeren. Afgørelsen kan påklages af de samme personer, som efter stk. 1 kan indgive klage over valget til kommunalbestyrelsen.

Stk. 5. Reglerne i stk. 3 og 4 gælder ikke med hensyn til indsigelser om, at en kandidat har mistet valgbarhed på grund af straf, jfr. § 34.

§ 30. Hvis afstemningen ved den derom endeligt tagne beslutning erklæres ugyldig, og valget som følge heraf omstødes, bliver der snarest muligt at afholde omvalg. Ved omvalg kan kun de på valglisten opførte personer, der var valgberettigede på den dag, da det omstødte valg blev afholdt,

afgive stemme. Ved omvalg benyttes i øvrigt samme fremgangsmåde som ved første valg.

Stk. 2. Foreligger der ikke grunde til at omstøde afstemningen, men et eller flere enkelte medlemmers valg forkastes, eller vedkommendes vægring ved at modtage valg erkendes berettiget, indtræder vedkommende stedfortræder efter reglerne i § 26 i den eller de pågældendes sted. Kan besættelse af en ledig plads ikke ske efter disse bestemmelser, bliver udfyldningsvalg (jfr. § 35) snarest muligt at afholde.

Den nyvalgte kommunalbestyrelse.

§ 31. Når almindelige valg til kommunalbestyrelsen er afholdt, fratræder de hidtidige medlemmer af kommunalbestyrelsen den 31. marts, medmindre der inden udløbet af den i § 29, stk. 1, fastsatte klagefrist er fremført klage over valget; i så fald fratræder den gamle kommunalbestyrelse først, når den har fattet beslutning om den fremsatte valgklage — hvis valget omstødes af kommunalbestyrelsen, dog ikke, førend omvalg har været afholdt, og eventuelle klager over omvalget er afgjort af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Så snart de hidtidige medlemmer af kommunalbestyrelsen er fratrudd, tiltræder den nyvalgte kommunalbestyrelse. Hvis valget senere omstødes af indenrigsministeren, skal den nyvalgte kommunalbestyrelse forblive i virksomhed, indtil omvalget har fundet sted, og eventuelle klager over omvalget er afgjort.

Stk. 3. En kommunalbestyrelse, hvis valg omstødes, kan fra det tidspunkt, da afgørelsen er meddelt kommunalbestyrelsen, kun med samtykke fra tilsynsrådet, for København og Frederiksberg indenrigsministeren, afholde andre udgifter end fastsat i det af den afgående kommunalbestyrelse vedtagne budget eller i øvrigt indgå nogen forpligtelse, som ikke er hjemlet i dette budget.

§ 32. (Ophævet).

§ 33. (Ophævet).

§ 34. Gør et medlem af den nyvalgte kommunalbestyrelse gældende, at en kan-

didat på grund af straf ikke er valgbar, skal kommunalbestyrelsen forelægge spørgsmålet for det i § 50a omhandlede valgbarhedsnævntil afgørelse.

§ 34 a. Mister et medlem af kommunalbestyrelsen sin valgbarhed, bortfalder hans mandat, jfr. dog stk. 3.

Stk. 2. Bliver et medlem af en kommunalbestyrelse straffet, skal kommunalbestyrelsen indberette dette til valgbarhedsnævnt, der afgør om medlemmet som følge heraf har mistet sin valgbarhed.

Stk. 3. Spørgsmålet, om et medlem har mistet sin valgbarhed af andre grunde, afgøres af kommunalbestyrelsen. Når et medlem midlertidigt opgiver sin faste bopæl i kommunen, kan det bestemmes, at han kun skal udtræde af kommunalbestyrelsen, indtil han på ny tager fast bopæl i kommunen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen afgør, om en begæring fra et medlem om at udtræde af kommunalbestyrelsen eller ligningskommissionen i løbet af valgperioden skal tages til følge. Vælges et medlem af en kommunalbestyrelse i en primærkommune til medlem af amtsrådet, har han ret til at udtræde af kommunalbestyrelsen i primærkommunen.

§ 35. Når et medlem i valgperiodens løb udtræder af kommunalbestyrelsen eller afgår ved døden, indtræder vedkommende stedfortræder efter reglerne i § 26 i det pågældende medlems sted. Viser det sig ved indtrædende ledighed, at der ikke efter den angivne regel kan ske besættelse af den ledige plads som medlem, vil der være at afholde udfyldningsvalg, jfr. § 36, medmindre det vedtages af over halvdelen af kommunalbestyrelsens oprindelige medlemsantal, at sådant valg ikke skal afholdes. I København vil der dog kun være at afholde udfyldningsvalg, såfremt borgerrepræsentanternes antal går ned under 50. Den, der således vælges ved udfyldningsvalg, skal kun vælges for den del af valgperioden, der endnu står tilbage.

§ 36. Såfremt kun én skal vælges, afgøres valget ved simpelt flertal. Kandidaterne stilles til valg efter reglerne i § 12. På hver stemmeseddel skal, når flere kandidater er

anmeldt, deres navne opførte i bogstav følge være tydeligt trykt over hverandre, indbyrdes adskilte ved en trykt streg mellem hver to navne. Når kun én kandidat er anmeldt, erklærer valgbestyrelsen denne for valgt uden afstemning; er flere kandidater anmeldt, erklæres den kandidat, der ved afstemningen har fået flere stemmer end nogen anden, for valgt. Med hensyn til afstemningen og stemmeoptællingen m.v. gælder i øvrigt de ovenfor givne regler. I tilfælde af stemmelighed afgøres valget ved lodtrækning, foretaget af valgbestyrelsens formand.

Valg af amtsråd.

§ 37. Stk. 1. (Ophævet).

Stk. 2. Valgperioden for amtsrådets medlemmer er 4 år. Mandaterne bortfalder dog i intet tilfælde, før nyvalg har fundet sted. Når nyt valg til amtsrådet har fundet sted, afgår samtlige medlemmer med udgangen af den måned, hvori nyvalg har fundet sted, jfr. dog § 46.

Stk. 3. De ordentlige valg til amtsrådet foregår i forbindelse med de ordinære valg til kommunalbestyrelserne i primærkommunerne, jfr. § 4, stk. 2. Valgberettigede er de vælgere, som er valgberettigede til kommunalbestyrelserne i primærkommunerne inden for amtsråds kredsen.

§ 38. For hver amtsråds kreds dannes en amtsvalgbestyrelse, bestående af amtsrådets formand og mindst 4 af amtsrådet af dets midte valgte medlemmer. Amtsrådets formand er formand for amtsvalgbestyrelsen; antallet af disse medlemmer skal stedse være ulige. Amtsvalgbestyrelsen fører en af amtsrådet autoriseret valg bog; i denne indføres det væsentlige af, hvad der vedrører valget — navnlig oplysning om de indleverede kandidatlistor, om antallet af tilvebragte stemmesedler samt om opgørelsen af valget, jfr. § 43.

Stk. 2. Amtsvalgbestyrelsen bekendtgør senest den 10. februar i de stedlige dagblade, antallet af de medlemmer, der skal vælges, samt tiden og stedet for indlevering af kandidatlistor til amtsrådsvalget; herom tilstiller den samtidig hver kommunalbestyrelse i amtsråds kredsen meddelelse.

§ 39. Afstemningen sker i henhold til lister, hvorpå bestemte personer bringes i forslag til valg.

Stk. 2. Enhver sådan kandidatliste skal være indleveret til formanden for amtsvalgbestyrelsen senest kl. 16 2-ugersdagen før valgets afholdelse. Listen skal være ledsaget af underskrift af mindst 50, højst 75 i amtsråds kredsen boende kommunale vælgere som stillere. I øvrigt finder bestemmelserne i § 12, stk. 2, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. En kandidatliste kan indeholde navne på et mindre antal kandidater end det antal, der skal vælges; men listen må ikke indeholde flere kandidater end fire mere, end der skal vælges.

Stk. 4. Ved kandidatlistens indlevering skal stillerne tilkendegive, hvorvidt de ønsker personlige stedfortrædere for kandidaterne, idet de i bekræftende fald skal anføre indtil 4 personlige stedfortrædere for hver kandidat, jfr. §§ 41, stk. 2, 3-4. pkt., og 43, stk. 3, sidste pkt. Opføres der for en kandidat flere personer som personlige stedfortrædere, skal det på listen angives, i hvilken rækkefølge disse stedfortrædere skal indtræde i kandidatens sted. En person kan samtidig opføres som stedfortræder for flere kandidater, og en person kan samtidig opføres som kandidat og som stedfortræder for andre kandidater.

§ 40. Bestemmelserne i § 12, stk. 4-6, finder tilsvarende anvendelse på såvel anmeldte kandidater som eventuelt anmeldte personlige stedfortrædere, dog at amtsvalgbestyrelsen, såfremt den finder anledning til at erklære en indleveret kandidat- og stedfortræderliste for ugyldig eller til at udstryge noget navn af listen, skal give meddelelse herom til vedkommende stiller i løbet af den 10. dag før valget; en ny liste kan da indleveres, eller den fornødne forandring i listen foretages senest kl. 16 den 8. dag før valget.

Stk. 2. Valgforbund (listeforbund) skal på den i § 12, stk. 8 og 9, angivne måde være anmeldt for amtsvalgbestyrelsen senest kl. 16 ugedagen før valget og meddelelse om disse valgforbund (listeforbund) skal omgående tilstilles kommunalbestyrelserne, hvorefter de bliver at bekendtgøre samtidig med de i

§ 12, sidste stk., omhandlede valgforbund (listeforbund).

Stk. 3. De anmeldte stedfortrædere skal have tiltrådt de i § 12, stk. 6, omhandlede listebetegnelser og de i § 12, stk. 8 og 9, omhandlede valgforbund og listeforbund samt de i § 12, stk. 7, 3. og 4. punktum, omhandlede anmeldelser på tilsvarende måde som de anmeldte kandidater.

Stk. 4. De godkendte kandidatlisters mærkes af amtsvalgbestyrelsen med bogstaver (A. B. C. o.s.v.) samt med den af stillerne anmeldte listebetegnelse.

§ 41. Straks efter udløbet af fristen for kandidatlisternes indlevering tilvejebringer amtsvalgbestyrelsen de til brug ved amtsrådsvalget fornødne stemmesedler. Stemmesedlerne, der skal være af gult papir til adskillelse fra de ved de andre valg benyttede stemmesedler, indrettes på tilsvarende måde som foreskrevet i § 16. På stemmesedlerne opføres samtlige kandidaters navne i den anmeldte rækkefølge, medens navnene på eventuelt anmeldte personlige stedfortrædere alene opføres på de i § 19, stk. 1, omhandlede opslag. Senest 2 dage før valgets afholdelse tilstiller amtsvalgbestyrelsen de kommunale valgbestyrelser i de til amtsråds kredsen hørende kommuner det til afstemningen i hver af disse kommuner fornødne antal stemmesedler.

Stk. 2. Er der ved udløbet af fristen for kandidatlisternes indlevering kun anmeldt én kandidatliste til amtsrådsvalget, aflyser amtsvalgbestyrelsen dette ved bekendtgørelse i de stedlige dagblade og giver meddelelse derom til samtlige kommunalbestyrelser i amtsråds kredsen. Er der på den anmeldte kandidatliste opført navnene på flere kandidater end det antal repræsentanter, der skal vælges, jfr. § 39, stk. 3, udtages kandidaterne i den rækkefølge, hvori deres navne er opført på listen. Hvis der er anmeldt personlige stedfortrædere for de enkelte kandidater, indtræder disse i den angivne rækkefølge forud for de kandidater, der efter 2. pkt. ikke opnår valg, således at disse og deres personlige stedfortrædere først indtræder, når den enkelte kandidats personlige stedfortrædere er opbrugte. Såfremt personlige stedfortrædere ikke er anmeldt, gives meddelelse om valgets bortfald tillige

til den stiller, der har indleveret kandidatlisten, og stedfortræderliste kan da indleveres i overensstemmelse med de i § 13 givne regler.

§ 42. Er der indleveret flere gyldige kandidatlistes, finder afstemning sted efter reglerne i §§ 14-20. Alle opslag af bekendtgørelser skal indeholde en tydelig angivelse af det valg, vedkommende kundtgørelse vedrører. Ved de ordentlige valg sker stemmeafgivningen samtidig med valgene til kommunalbestyrelserne i primærkommunerne, således at der ved de ordentlige valg i disse kommuner på afstemningsstedet udleveres hver vælger én stemmeseddel til kommunalbestyrelsesvalget og én til amtsrådsvalget. Stemmesedlerne til de to valg skal være forsynet med en med fede typer trykt angivelse af det valg, hvortil de gælder. Når valgene således foregår under ét, skal der ved hvert stemmerum være to stemmekasser af forskellig farve; vælgerne nedlægger i stemmemodtagerens påsyn hver af de modtagne stemmesedler i den for den pågældende stemmeseddel bestemte stemmekasse.

Stk. 2. Optællingen af de til amtsrådsvalgene afgivne stemmesedler sker efter reglerne i §§ 21 og 22. De amtsrådsvalget vedrørende stemmesedler, der 1) ved ombytning er tilbageleverede af vælgerne, eller 2) af valgbestyrelsen er erklæret for ugyldige, eller som 3) er til rest som ubenyttede ved afstemningen, lader valgbestyrelsens formand sammenbinde i særskilte pakker og forsyne med tydelig påtegning om deres indhold og om kommunens navn, hvorefter han forsegl dem. Formanden lader derpå de til amtsrådsvalget afgivne gyldige stemmesedler sammenbinde i pakker, således at de i kommunen for den enkelte kandidatliste afgivne gyldige listestemmer samles i en pakke for sig. På samme måde samles de for listens enkelte kandidater afgivne stemmer i særskilte pakker, indeholdende de på den enkelte kandidat afgivne personlige stemmesedler. Hver pakke forsegles og forsynes med tydelig påtegning om betegnelsen for kandidatlisten samt for de pakkers vedkommende, der indeholder de personlige stemmesedler, navnet på den pågældende kandidat. Desuden skal pakkerne forsynes med angivelse af

antallet af de deri indeholdte stemmesedler og med kommunens navn. Senest dagen efter, at stemmeoptællingen har fundet sted, skal hver valgbestyrelse i de til amtsrådskredsen hørende kommuner tilstille amtsvalgbestyrelsen samtlige de ovenfor nævnte pakker ledsaget af en udskrift af den særlige valgbo, som valgbestyrelsen har at føre over amtsrådsvalget, indeholdende oplysning om antallet af de ved afstemningen til amtsrådsvalget afgivne gyldige stemmer, antallet af afgivne ugyldige stemmer, antallet af stemmer på hver kandidatliste, og hvad der i øvrigt måtte være tilført valgboen angående valget til amtsrådet.

§ 43. Senest 3 dage efter, at amtsvalgbestyrelsen har modtaget de i § 42, sidste stykke, omhandlede stemmesedler og udskrifterne af kommunernes valgboer, sammentræder amtsvalgbestyrelsen til møde og foretager den endelige opgørelse af amtsrådsvalget på grundlag af det fra kommunerne modtagne materiale på tilsvarende måde som i § 23 fastsat.

Stk. 2. Det bestemmes derefter på den i § 24 angivne måde, hvilke af listens kandidater der skal erklæres for valgte. Når valget på denne måde er endelig opgjort, forholdes som i §§ 25 og 27, stk. 1, fastsat, idet valgboen m.v. afleveres til amtsrådet.

Stk. 3. De på en kandidatliste opførte kandidater, der ikke erklæres for valgte, betragtes, såfremt der ikke er anmeldt personlige stedfortrædere for de enkelte kandidater, som stedfortrædere for de valgte af samme liste i rækkefølge efter størrelsen af de opnåede stemmetal, jfr. § 24, stk. 6. Er der anmeldt personlige stedfortrædere, indtræder disse i den angivne rækkefølge forud for de ikke-valgte kandidater, således at disse og deres personlige stedfortrædere først indtræder, når den enkelte kandidats personlige stedfortrædere er opbrugte.

§ 44. (Ophævet).

§ 45. Valgbar til amtsrådet er enhver, der har valgret til dette, medmindre vedkommende er straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør ham uværdig til at være medlem af kommunale råd, jfr. §§ 48 og 34.

Stk. 2. Enhver, der er valgbar til amtsrådet, er pligtig at modtage valg til samme, medmindre han har nået en alder af 60 år. Har nogen været medlem af amtsrådet i 8 år eller derover, er han ikke pligtig at modtage genvalg før efter udløbet af 2 efter hinanden følgende valgperioder.

Stk. 3. Fremkommer den, på hvem valg er faldet, ellers med en undskyldningsgrund, har amtsrådet at bedømme dens gyldighed. Forkastes undskyldningen, kan den valgte forelægge sin begæring om fritagelse for indenrigsministeren.

§ 46. Enhver, som har noget at anke over ved den foregåede valghandling, skal, hvis hans anke skal komme i betragtning, have indgivet sin skriftlige besværing til amtsrådet inden 14 dage, efter at valgbehandlingen er sluttet. Amtsrådet afgør da sagen, efter at valgbestyrelsen har erklæret sig derover. Dette gælder dog ikke med hensyn til indsigelser om, at en kandidat har mistet valgbarhed på grund af straf, jfr. § 48, stk. 1, og § 34.

Stk. 2. Hvis valget ifølge amtsrådets bestemmelse omstødes, bliver der snarest at foretage nyt valg, således at amtsrådet afgør, i hvilke kommuner fornyet afstemning skal finde sted.

Stk. 3. Ved nyvalgs afholdelse efter et valgs omstødelse er kun de på valglisten opførte personer, der var valgberettigede på den dag, da det omstødte valg blev afholdt, berettigede til at afgive stemme.

Stk. 4. Amtsrådets afgørelse angående de fremkomne valgklager kan indankes for indenrigsministeren.

Stk. 5. Når almindelige valg til amtsrådet er afholdt, fratræder de hidtidige medlemmer af amtsrådet først, efter at de mulig indkomne klager over de nye valg på ovennævnte måde er afgjort af amtsrådet — hvis valget omstødes af amtsrådet, dog ikke, førend omvalg har været afholdt og eventuelle klager over omvalgene er afgjort.

§ 47. (Ophævet).

§ 48. Bestemmelserne i § 34 og § 34 a, stk. 1-4, finder tilsvarende anvendelse med hensyn til amtsråd.

Stk. 2. Finder et amtsrådsmedlem sig beføjet til inden udløbet af den tid, for hvilken han er valgt, at forlange sig fri-

taget for sit hverv, kan amtsrådet eller, hvis rådet nøgter det, indenrigsministeren bevilge hans andragende.

§ 49. Når et medlem i valgperiodens løb udtræder af amtsrådet, indtræder vedkommende stedfortræder i det pågældende medlems sted.

Stk. 2. Viser det sig ved indtrædende ledighed, at der ikke på denne måde kan ske besættelse af den ledige plads som medlem, vil der være af afholde udfyldningsvalg, medmindre amtsrådet vedtager, at sådant valg ikke skal afholdes.

Stk. 3. Udfyldningsvalg foretages efter reglerne for almindeligt valg. Når kun ét medlem skal vælges, afgøres valget ved simpelt flertal. Kandidaterne stilles til valg efter reglerne i § 39, jfr. § 12. På hver stemmeseddel skal, når flere kandidater er anmeldt, deres navne opført i bogstavfølge være tydeligt trykt over hverandre, indbyrdes adskilt ved en trykt streg mellem hver to navne. Når kun én kandidat er anmeldt, erklærer amtsvalgbestyrelsen denne for valgt uden afstemning; er flere kandidater anmeldt, erklæres den kandidat, der ved afstemningen har fået flere stemmer end nogen anden, for valgt. Med hensyn til afstemningen og stemmeoptællingen m.v. gælder i øvrigt de ovenfor givne regler. I tilfælde af stemmelighed afgøres valget ved lodtrækning, foretaget af amtsvalgbestyrelsens formand under overværelse af amtsvalgbestyrelsen og de øvrige ved valgets opgørelse tilstedeværende.

§ 50. Udgifter til tryksager, bekendtgørelser, stemmekasser og andre anskaffelser, der vedrører amtsrådsvalgene, afholdes af vedkommende amtskommune; derimod deltager denne ikke i kommunernes udgifter ved tilvejebringelse af stemmelokaler, disses opvarmning og belysning, vederlag til valgstyrelser og tilforordnede vælgere m.v. I tvivlstilfælde træffer indenrigsministeren afgørelse om udgifternes afholdelse.

Stk. 2. I tilfælde af afholdelse af udfyldningsvalg afholdes dog samtlige udgifter ved valget af vedkommende amtskommune.

Følles bestemmelser.

§ 50 a. Der nedsættes et valgbarhedsnævn bestående af en formand og en næst-

formand, der beskikkes af indenrigsministeren, og 4 andre medlemmer, der udpeges af henholdsvis Amtsrådsforeningen i Danmark, De samvirkende Sognerådsforeninger i Danmark, Den danske Købstadsforening og foreningen „Bymæssige Kommuner“, således at hver forening udpeger ét medlem. Foreningerne udpeger endvidere en stedfortræder for hvert af de 4 medlemmer. Formanden skal ved beskikkelsen være landsdommer eller højesteretsdommer. Beskikkelserne og valgene gælder for 4 år.

Stk. 2. Nævnet træffer afgørelse i spørgsmål om fortabelse af valgbarhed på grund af straf, jfr. § 2, for så vidt angår medlemskab af kommunale råd samt andre offentlige hverv, der er betinget af valgbarhed til et kommunalt råd.

§ 51. (Ophævet).

§ 52. Den, der forsømmer udførelsen af forretninger, som påhviler ham efter denne lov, straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning.

§ 53. Ingen vælgere, som har afgivet stemme, skal være pligtig til for retten i nogen sag at opgive, på hvilken kandidatliste eller kandidat han har stemt.

§ 54. Intet medlem af valgbestyrelsen eller nogen tilforordnet til samme eller nogen anden, som efter bestemmelserne i denne lov har ret til at være til stede i de lokaler, i hvilke stemmesedler modtages, må under afstemningen give nogen vælger råd, anvisning eller opfordring med hensyn til, på hvilken kandidat eller liste han skal stemme. Ej heller må nogen af dem nogen sinde give nogen anden underretning om, hvorvidt nogen vælger har været til stede, forlangt eller afleveret stemmeseddel, eller nogen sinde meddele nogen anden, hvad han på stemmestedet måtte have erfaret med hensyn til, hvilken kandidat eller kandidatliste en vælger har givet sin stemme.

Stk. 2. Overtrædelse af bestemmelserne i stk. 1 straffes med bøde eller hæfte.

Stk. 3. Det er forbudt gennem partibureauer eller på anden måde at føre systematisk kontrol med, at vælgere inøder og afgiver stemme. Overtrædelse heraf straffes med bøde.

§ 54 a. Forud for valg til de kommunale råd kan justitsministeren fastsætte bestemmelser, som må anses for nødvendige for at forebygge, at der på eller ud til offentlig vej eller plads udsæves valgagitation på en sådan måde, at den offentlig orden forstyrres.

Stk. 2. I sådanne forskrifter kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stemmeafgivning ved indsendelse af stemmeseddel.

§ 55. Vælgere, der ikke eller kun med uforholdsmæssig vanskelighed vil kunne indfinde sig på afstemningsstedet inden for de for afstemningen fastsatte tidsfrister, kan ved kommunale valg afgive stemme ved indsendelse af stemmeseddel efter de i §§ 56-64 indeholdte regler.

§ 56. Vælgere, der opholder sig her i landet, kan afgive stemme på et folke-register, herunder også folkeregistret i den kommune, hvor vælgeren er opført på valglisten.

Stk. 2. Vælgere, der er indlagt på offentlige eller private sygehuse eller andre offentlige helbredelses- og plejehjem, kan afgive stemme på sygehuset eller institutionen efter regler, der fastsættes af indenrigsministeren. En sådan afstemning kan endvidere finde sted på private alderdomshjem og plejehjem, med hvilke en kommunalbestyrelse i henhold til omsorgsloven har indgået aftale eller overenskomst om indlæggelse; afstemningen afholdes på disse hjem ved det stedlige folkeregisters foranstaltning efter regler, der fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 3. Vælgere, der er indsat i en af fængselsvæsenets institutioner, kan afgive stemme på institutionen efter regler, der fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 4. Vælgere, der har bopæl på afsides beliggende øer, der ikke udgør et selvstændigt afstemningsområde, kan afgive stemme hos en af vedkommende kommunalbestyrelse udpeget valgberettiget person. Kommunalbestyrelsen kan udpege to sådanne personer for hver afsides beliggende ø.

Stk. 5. Vælgere, der opholder sig uden for landets grænser, kan afgive stemme på en dansk diplomatisk eller konsulær repræ-

sentation i udlandet eller hos en af indenrigsministeren bemyndiget.

Stk. 6. Søfolk og personer ansat ved fyrvæsenet kan endvidere afgive stemme på vedkommende skib eller på vedkommende fyr.

Stk. 7. For de vælgere, der i henhold til stk. 1, 2, 3, 4 og 6 afgiver stemme her i landet, kan stemmeafgivningen finde sted de sidste 3 uger før valgets afholdelse, dog senest næstsidste søgnedag før valgdagen. For de vælgere, der afgiver stemme på Færøerne, i Grønland eller i udlandet, kan stemmeafgivningen tidligst ske 3 måneder før valgdagen.

§ 57. De til denne form for stemmeafgivning nødvendige stemmesedler med dertil hørende særskilte konvolutter samt blanketter til følgebrev og omslag, hvori følgebrev og konvolutten med stemmesedlen skal sendes til kommunalbestyrelsen, tilvejebringes ved indenrigsministerens foranstaltning for statens regning. De skal tillige med en vejledning til brug ved stemmeafgivningen kunne fås udleveret hos folkeregistrene, toldvæsenet og de danske konsuler (vicekonsuler) i udlandet og bør så vidt muligt altid findes ombord i danske skibe.

Stk. 2. Stemmesedlerne skal til kommunalbestyrelsesvalg være af hvidt papir, medens de til amtsrådsvalg og andre kommunale valg skal have afvigende farver. De skal være påtrykt ordet „Stemmeseddel“ samt være forsynet med en trykt angivelse af det valg, hvortil de gælder. Konvolutterne skal være niggennemsigtige og af en sådan størrelse, at de fuldstændig dækker stemmesedlen. Omslagene skal på forsiden være påtrykt angivelse af, at de indeholder en stemmeseddel, og på bagsiden være forsynet med en rubrik, hvor vælgeren angiver sit navn og bopæl i den kommune, hvori han er opført på valglisten.

Stk. 3. Ved stemmeafgivning på Færøerne, i Grønland eller i udlandet anvendes efter indenrigsministerens nærmere bestemmelse det til brug ved folketingsvalg fremstillede brevstemmemateriale.

§ 58. Stemmeafgivningen er kun gyldig, når den sker ved benyttelse af de af indenrigsministeren godkendte stemmesedler, følgebrev og omslag. Stemmeafgivningen

foregår ved, at vælgeren henvender sig til en af de nedenfor i stk. 2 omhandlede personer. Efter at have forevist fornøden legitimation får han udleveret en stemmeseddel med tilhørende konvolut til hvert valg samt fælles følgebrev og omslag. På stemmesedlen anfører han straks efter modtagelsen og uden overværelse af andre enten listebetegnelsen eller bogstavbetegnelsen for den kandidatliste, for hvilken han vil afgive sin stemme, eller navnet på en af listens kandidater, evt. med tilføjelse af listebetegnelsen eller bogstavbetegnelsen. Umiddelbart efter at vælgeren har stemt, indlægger han uden at give nogen adgang til at se, hvorledes han har stemt, stemmesedlen i den dertil bestemte særlige konvolut og tilklæber denne.

Stk. 2. Det i § 57, stk. 1, omhandlede følgebrev udfyldes straks, efter at stemmesedlen er indlagt i konvolutten. Følgebrevet skal indeholde:

- 1) en erklæring om, at vælgeren selv frivilligt og uden overværelse af andre har udfyldt stemmesedlen, lagt den i konvolutten og tilklæbet denne. Vælgeren skal tillige afgive en erklæring på tro og love om, at han på valgdagen ikke eller kun med uforholdsmæssig vanskelighed vil kunne indfinde sig på afstemningsstedet indenfor de for afstemningen fastsatte tidsfrister. Vælgerens underskrift på følgebrevet skal finde sted i overværelse af vedkommende folkeregisterfører eller dennes stedfortræder, henholdsvis vedkommende konsulatembedsmand, føreren af vedkommende skib eller dennes stedfortræder eller en tjenestemand ved fyrvæsenet eller en af indenrigsministeren eller af kommunalbestyrelsen, jfr. § 56, stk. 4, dertil bemyndiget. De i § 56, stk. 2, omhandlede vælgere skal underskrive følgebrevet i overværelse af vedkommende sygehusinspektør (forstander, bestyrer eller leder) eller i overværelse af vedkommende repræsentant for folkeregistret. De i § 56, stk. 3, omhandlede vælgere skal underskrive følgebrevet i overværelse af lederen af den pågældende fængselsinstitution. Følgebrevet skal angive datoen for underskriften og vælgerens fulde navn, stilling og bopæl i den kommune, hvori han er opført på valglisten.

2) en attest udstedt af den, overfor hvem stemmeafgivning har fundet sted, med bevidnelse af, at underskriften er søgt og skrevet på den tid og det sted, som vælgeren har angivet, samt med bevidnelse af, at stemmeafgivningen har fundet sted uden overværelse af andre. Attesten må være underskrevet af den pågældende egenhændigt og med angivelse af fulde navn, stilling og bopæl.

Stk. 3. Det påhviler de i stk. 2 omhandlede personer at påse, at udleverede stemmesedler m.v. straks anvendes og tilbageleveres i overensstemmelse med §§ 58 og 59. Forømmelse heraf straffes efter § 52.

§ 59. Når vælgeren har stemt, og følgebrevet er behørigt udfyldt og attesteret, indlægger han konvolutten med stemmesedlen og følgebrevet i det dertil bestemte omslag, som han tilklæber, frankerer og adresserer til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor han er opført på valglisten. Endvidere udfylder han den på omslagets bagside anbragte rubrik med tydelig angivelse af sit navn og sin bopæl i den nævnte kommune. Omslaget afleveres endelig til den, over for hvem stemmeafgivningen har fundet sted. Denne foranlediger herefter uden unødigt ophold omslaget indsendt til vedkommende kommunalbestyrelse. Stemmeafgivningen må ske så betids, at kommunalbestyrelsen kan drage omsorg for, at omslaget er fremme hos vedkommende valgbestyrelse eller valgstyrer i god tid inden afstemningens påbegyndelse.

§ 60. Kommunalbestyrelserne samler de indsendte omslag og indfører afsenderens navn og bopæl samt tidspunktet for omslagets modtagelse i en bog, der er indrettet efter et af indenrigsministeren foreskrevet skema. De indsendte omslag nummereres og sendes uåbnede til valgbestyrelsen eller, såfremt kommunen er delt i flere afstemningsområder, til valgstyrerne for det område, hvor vedkommende vælger efter den på omslaget angivne bopæl er stemmeberettiget. Omslagene skal være valgbestyrelsen eller valgstyrerne i hænde inden afstemningens påbegyndelse.

§ 61. Inden afstemningens påbegyndelse, om fornødent aftenen før valgdagen, åbnes de modtagne omslag af valgbestyrelsen

(valgstyrerne), der for hver enkelt af omslagene undersøger, om den person, fra hvem det hidrører, er opført på valglisten, og i bekræftende fald straks sætter et kryds ved vælgerens navn på valglisten samtidig med, at hans navn og valglistennummer opføres på stemmelisten eller valgkort udfærdiges, jfr. § 17.

Stk. 2. Viser det sig ved den nævnte undersøgelse, at den pågældende ikke er valgberettiget, eller oplyses det, at han inden valgdagen er afgået ved døden, lægges den uåbnede konvolut tillige med følgebrevet på ny ind i omslaget, og dette kommer ikke videre i betragtning. Det samme gælder, når omslaget indeholder andet eller mere end ét følgebrev og én konvolut til hvert af de pågældende valg, eller der efter beskaffenheden af omslaget, følgebrevet eller konvolutten er grund til at antage, at de ikke hører til de ved indenrigsministerens foranstaltning tilvejebragte, eller at der ved deres udfyldning, attestation, underskrift eller indsendelse ikke er gået frem som foreskrevet.

Stk. 3. De konvolutter, som herefter kommer i betragtning, opbevares sammen med det tilhørende følgebrev og omslag, indtil afstemningen er afsluttet. Konvolutterne nedlægges derefter i en stemmekasse og blandes mellem de øvrige stemmesedler og åbnes først, når det for optællingens skyld er nødvendigt.

Stk. 4. Omslag, som modtages af valgbestyrelsen (valgstyrerne) efter afstemningens påbegyndelse, henlægges uåbnede og kommer ikke videre i betragtning.

Stk. 5. Ved den i henhold til §§ 21-22 stedfindende opgørelse skal såvel omslag og følgebreve som konvolutter og stemmesedler være til stede.

§ 62. De omhandlede stemmesedler er ugyldige:

- 1) når det ikke med sikkerhed kan afgøres, enten hvilken af kandidaterne eller hvilken liste vælgeren har villet give sin stemme.
- 2) når en konvolut indeholder andet eller mere end én stemmeseddel,
- 3) når der efter beskaffenheden af en stemmeseddel er grund til at antage, at den ikke hører til de ved indenrigsministerens

foranstaltning tilvejebragte, eller at der ved dens udfyldning ikke er gået frem som i denne lov foreskrevet.

§ 63. Det påhviler danske skibsførere (skibschefer), konsulatembedsmænd samt folkeregisterførere og kommunalbestyrelsesmedlemmer uopholdeligt at meddele underretning til vedkommende kommunalbestyrelse, så snart de erfarer, at nogen, som har afgivet stemme efter de ovenfor nævnte regler, er afgået ved døden inden valgets afslutning.

§ 63 a. Når dagen for afholdelse af valg til de kommunale råd er fastsat, skal handelsministeren underrette danske skibe om tidspunktet for valgenes afholdelse.

Stk. 2. Så snart skibsføreren på et dansk skib bliver bekendt med, at valg til de kommunale råd finder sted, skal han underrette mandskabet herom.

Stk. 3. Skibsføreren eller dennes stedfortræder skal foranstalte afstemning om bord efter §§ 58 og 59 i så rimelig tid, jfr. § 56, stk. 7, at brevstemmematerialet kan komme kommunalbestyrelserne i hænde i rette tid.

Stk. 4. Skibsføreren skal drage omsorg for, at der ombord findes et eksemplar af denne lov.

Stk. 5. Overtrædelse af bestemmelserne stk. 2-4 straffes med bøde.

§ 64. For udfærdigelse af attester, påtegninger og bevidnelser, som afgives efter de her nævnte regler, ydes ingen betaling.

Slutningsbestemmelser.

§ 65. Den ordinære valgperiode for kommunalbestyrelser valgt til andre tider end den sædvanlige, jfr. § 4, udløber fremtidig til samme tidspunkter som i landets øvrige kommuner.

§ 66. Samtidig med lovens ikrafttræden ophæves lov nr. 79 af 20. april 1908 om kommunale valg, dog at bestemmelserne i § 22 forbliver i kraft indtil videre*), bestemmelserne i § 2 i lov nr. 29 af 21. februar 1913 om ændringer i lov om kommunale valg nr. 79 af 20. april 1908 samt lov nr. 113 af 13. april 1916 vedrørende valg til amtsrådene.

§ 67. Uanset bestemmelsen i lovens § 37, stk. 2, vil valg til amtsrådene først være at foretage i første halvdel af marts måned 1941 i forbindelse med de ordinære kommunalbestyrelsesvalg i amtsrådskredsens kommuner og derefter fremdeles hvert 4. år.

Indenrigsministeriet, den 25. juni 1973.

P. M. V.

Zeuthen.

/ Vilh. Brockmeyer.

*) § 22 i lov nr. 79 af 20. april 1908 er ophævet ved lov nr. 223 af 31. maj 1968.

Lov om kommunernes styrelse.

VI FREDERIK DEN NIENDE, af Guds Nåde Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel I

Almindelige bestemmelser.

§ 1. Loven gælder for amtskommuner og samtlige øvrige kommuner (primærkommuner) med undtagelse af Københavns kommune.

Stk. 2. Lovens bestemmelser finder anvendelse på alle forhold i den kommunale styrelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

§ 2. Kommunernes anliggender styres af kommunalbestyrelser, der vælges efter reglerne i den kommunale valgloj.

Stk. 2. De nærmere regler om kommunens styrelse fastsættes i en styrelsesvedtægt, der vedtages af kommunalbestyrelsen og stadfæstes af indenrigsministeren. Vedtægten skal være tilgængelig for kommunens beboere.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen vedtager selv sin forretningsorden.

§ 3. Kommunalbestyrelsen i amtskommuner benævnes amtsrådet, hvis formand betegnes amtsborgmester. For primærkommunerne fastsættes kommunalbestyrelsens benævnelse i styrelsesvedtægten. Kommunalbestyrelsens formand betegnes borgmester.

§ 4. Ændring af en kommunes navn kan kun ske med indenrigsministerens samtykke.

Stk. 2. Kommunevåben og -segl, der er godkendt af indenrigsministeren og er anmeldt for direktoratet for patent- og varemærkevæsenet i henhold til regler, der fastsættes af handelsministeren, er forbeholdt de pågældende kommunale myndigheder.

Indenrigsmin. j. nr. k. k. 1647/66.

Kapitel II

Kommunalbestyrelsen.

§ 5. Kommunalbestyrelsens medlemstal fastsættes i styrelsesvedtægten. Medlems-tallet skal være ulige og i amtskommuner mindst 13 og højst 25, i primærkommuner mindst 5 og højst 25.

§ 6. Den nyvalgte kommunalbestyrelse afholder et konstituerende møde, umiddelbart før dens funktionsperiode begynder. Indkaldelse til mødet foretages af det medlem, der længst har været medlem af kommunalbestyrelsen, eller, hvis flere har været medlem lige længe, af den ældste af disse.

Stk. 2. På det konstituerende møde vælger kommunalbestyrelsen sin formand blandt sine medlemmer. Valget har gyldighed for kommunalbestyrelsens funktionsperiode. Valget ledes af det medlem, der har indkaldt til mødet.

Stk. 3. Til valg af formand kræves ved første afstemning absolut stemmeflertal af kommunalbestyrelsens tilstedeværende medlemmer, jfr. § 11, stk. 1. Opnås sådant flertal ikke, foretages ny afstemning. Opnår en kandidat absolut flertal ved anden afstemning, eller afgives der ved denne kun stemmer på én kandidat, er den pågældende valgt. Bringes anden afstemning heller ikke nogen afgørelse, foretages bundet valg mellem de to, der ved anden afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (tredje afstemning) skal stemmes. Står stemmerne lige ved tredje afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

30-8-58957

Stk. 4. Amtsrådets formand kan ikke samtidig være formand for kommunalbestyrelsen i en primærkommune.

Stk. 5. Så snart valget af formand har fundet sted, vælger kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer en næstformand til at fungere i formandens forfald. Valget ledes af den nyvalgte formand eller i hans forfald af det medlem, der har ledet formandsvalget, og foregår i øvrigt efter samme regler som dette.

Stk. 6. Det kan i styrelsesvedtægten bestemmes, at kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer vælger en første og en anden næstformand til i den nævnte rækkefølge at fungere i formandens forfald. Valget ledes som angivet i stk. 5 og foretages under ét efter forholdstalsvalgmåden, jfr. § 24, stk. 3.

§ 7. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen er pligtig at modtage valg til formand eller næstformand.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter anmodning fritage formand og næstformand for deres hverv for resten af funktionstiden. Formanden har krav på fritagelse, dersom han vælges til formand for en anden kommunalbestyrelse, jfr. § 6, stk. 4.

Stk. 3. Når en formand eller næstformand fritages for sit hverv, dør eller udtæder af kommunalbestyrelsen, foretages nyt valg efter reglerne i § 6 for resten af kommunalbestyrelsens funktionstid.

§ 8. Kommunalbestyrelsen i primærkommuner træffer beslutning om, når og hvor ordinære møder skal afholdes, og der udstedes i begyndelsen af hvert regnskabsår bekendtgørelse herom på den måde, der sædvanligt benyttes i kommunen. Ordinært møde afholdes som regel mindst én gang om måneden.

Stk. 2. Ekstraordinære møder afholdes, når borgmesteren finder det fornødent, eller mindst en tredjedel af medlemmerne forlanger det. Borgmesteren fastsætter tid og sted for de ekstraordinære møders afholdelse, og møderne bekendtgøres så vidt muligt forud for kommunens beboere.

Stk. 3. Borgmesteren giver inden kommunalbestyrelsens møder i videst muligt omfang medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling

på mødet, og sørger så vidt muligt for, at sagerne og de oplysninger, der er tilvejebragt til bedømmelse af disse, fremlægges til medlemmernes eftersyn i et passende tidsrum forinden mødet.

§ 9. Amtsrådet holder som regel møde mindst 8 gange årlig. Møde skal afholdes, når amtsborgmesteren eller en tredjedel af medlemmerne forlanger det. Møderne bekendtgøres så vidt muligt forud i stedlige dagblade efter amtsrådets bestemmelse.

Stk. 2. Amtsborgmesteren giver forinden møderne i videst muligt omfang medlemmerne og amtmanden underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet.

Stk. 3. Amtmanden har ret til uden stemmeret at deltage i amtsrådets forhandlinger.

Stk. 4. Amtmanden yder efter anmodning fra amtsrådet bistand ved løsningen af opgaver af fælles kommunal interesse i amtsråds kredsen.

§ 10. Kommunalbestyrelsens møder er offentlige. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at en sag skal behandles for lukkede døre, når dette findes nødvendigt eller ønskeligt på grund af sagens beskaffenhed. Spørgsmålet om, hvorvidt en sag giver grundlag for dærlukning, forhandles for lukkede døre, hvis dette bestemmes af kommunalbestyrelsen eller formanden. Sager, der behandles for lukkede døre, foretages så vidt muligt sidst.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære behandlingen af sager for lukkede døre. Kommunalbestyrelsen kan tilkalde andre personer til at overvære en sags behandling for lukkede døre, når det er ønskeligt af hensyn til sagens oplysning.

§ 11. Kommunalbestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 12. En sags vedtagelse kræver kun én behandling i kommunalbestyrelsen, medmindre andet særligt er bestemt.

§ 13. Kommunalbestyrelsens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der efter hvert møde underskrives af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

§ 14. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen.

Stk. 2. Et medlem skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om hans habilitet.

§ 15. Når et medlem er forhindret i at deltage i det konstituerende møde, jfr. § 6, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet.

Stk. 2. Når et medlem har forfald i mindst 2 måneder, indkalder kommunalbestyrelsen stedfortræderen til midlertidigt at tage sæde i kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

Stk. 4. Når stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand eller næstformand er indtrådt i henhold til stk. 2, udpeger kommunalbestyrelsen efter reglerne i § 6 den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.

§ 16. For deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og i udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, ydes der medlemmerne diæter, såfremt møderne afholdes i tiden mellem kl. 7 og 18. Diæter ydes endvidere til medlemmer, der mister deres arbejdsfortjeneste ved deltagelse i møder uden for det nævnte tidsrum.

Stk. 2. Efter samme regler som i stk. 1 kan der med tilsynsmyndighedens samtykke

ydes diæter for andre kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen eller kommunens beboere.

Stk. 3. Er der tillagt nogen særligt honorar for bestridelse af et kommunalt hverv, kan der dog ikke ydes den pågældende diæter for møder m. v. i forbindelse med hvervets varetagelse.

Stk. 4. Indearbejdsministeren fastsætter regler om størrelsen af diæterne. Disse fastsættes til et bestemt beløb pr. dag, og således at der for dage, hvor varetagelsen af hvervet beslaglægger mere end 4 timer inden for det tidsrum, hvori den pågældende opbærer diæter, ydes det dobbelte beløb. Hvor et medlem dokumenterer mistet arbejdsfortjeneste ud over det fastsatte diætebeløb, ydes der erstatning for tabet, dog således at der i alt højst kan udbetales et beløb svarende til det i 2. punktum nævnte dobbelte beløb.

Stk. 5. Når ganske særlige hensyn taler derfor, kan kommunalbestyrelsen med tilsynsmyndighedens samtykke tillægge formanden for et udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen, et årligt honorar.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen kan yde befordringsgodtgørelse samt godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet for rejser i forbindelse med varetagelsen af kommunale hverv. I primærkommuner kan godtgørelse dog kun i særlige tilfælde ydes for rejser inden for kommunens grænser.

Kapitel III

Udvalg m. v.

§ 17. Til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender nedsættes et økonomiudvalg samt stående udvalg, hvis sammensætning og myndighedsområde fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen vælger medlemmer af de udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsen eller kommunen i henhold til andre bestemmelser skal være repræsenteret.

Stk. 3. Valg af medlemmer til de i stk. 1 og 2 nævnte udvalg m. v. finder sted umiddelbart efter valg af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 4. I øvrigt kan kommunalbestyrelsen nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget eller de stående udvalg.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan pålægge et eller flere af sine medlemmer at udføre særlige kommunale hverv. Sådanne hverv kan også tildeles andre af kommunens beboere, som er villige dertil.

§ 18. Økonomiudvalget består af kommunalbestyrelsens formand, der tillige er formand for udvalget, samt 2 eller 4 af kommunalbestyrelsens øvrige medlemmer.

Stk. 2. Økonomiudvalget forestår i overensstemmelse med styrelsesvedtægtens bestemmelser kommunens kasse- og regnskabsvæsen og har indseende med de finansielle og forvaltningsmæssige forhold inden for samtlige kommunens administrationsområder. Udvalgets erklæring indhentes om enhver sag, der vedrører kommunens økonomiske eller almindelige administrative forhold, forinden spørgsmålet forelægges kommunalbestyrelsen til beslutning.

§ 19. Medlemmerne af de stående udvalg vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer, jfr. dog stk. 3.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen i primærkommuner nedsætter et udvalg, det sociale udvalg, til forvaltning af sociale anliggender i kommunen.

Stk. 3. I kommuner, hvor kommunalbestyrelsen er havnebestyrelse, nedsættes et havneudvalg til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af havnens anliggender. I styrelsesvedtægten kan det bestemmes, at personer, der ikke er medlem af kommunalbestyrelsen, kan vælges til medlem af havneudvalget, hvis de er villige dertil. Flertallet af pladserne i udvalget skal dog altid beklædes af medlemmer af kommunalbestyrelsen.

§ 20. Udvalgene vælger selv deres formand, jfr. dog § 18, stk. 1.

Stk. 2. Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. De er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Alle beslutninger træffes ved stemmeflertal.

Stk. 3. Udvalgene fastsætter selv deres forretningsorden. For hvert udvalg føres en protokol, hvori udvalgets beslutninger indføres. Protokollen autoriseres af kommunalbestyrelsens formand.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsens formand har ret til at overvære forhandlingerne i udvalg, selv om han ikke er medlem. Han underrettes om tidspunktet for udvalgs-møderne og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne.

§ 21. Udvalgene bestyrer de anliggender, der er underlagt dem, inden for rammerne af det vedtagne årsbudget i forbindelse med kommunalbestyrelsens vedtagelser og i overensstemmelse med de regler m. v., der er udstedt af kommunalbestyrelsen. De påser, at de bevilgede beløb ikke overskrides, og foretager gennem økonomiudvalget indstilling til kommunalbestyrelsen, hvis bevillinger derudover anses for ønskelige eller fornødne.

Stk. 2. Udvalgene skal efter anmodning af økonomiudvalget og inden for en frist, der fastsættes af dette udvalg, fremkomme med bidrag til årsbudgettet og til udarbejdelse af eventuelt fornødne investerings- og finansieringsplaner, jfr. § 37, stk. 2.

§ 22. Et medlem af kommunalbestyrelsen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om udvalgenes virksomhed, og udvalgene skal meddele kommunalbestyrelsen de oplysninger, denne forlanger. Udvalgene er — med de begrænsninger, der er fastsat i lovgivningen — i enhver henseende undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger.

§ 23. Ethvert medlem af et udvalg kan standse udførelsen af en beslutning, der er truffet af udvalget, ved på mødet til beslutningsprotokollen at erklære, at han ønsker sagen indbragt til afgørelse af kommunalbestyrelsen. Dette gælder dog ikke afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 24. Ved flertalsvalg er den kandidat valgt, der opnår absolut flertal af de afgivne stemmer. Opnås sådant flertal ikke ved første afstemning, foretages ny afstemning. Opnår en kandidat ej heller ved denne afstemning absolut flertal af de afgivne stem-

mer, foretages bundet valg mellem de to, der ved anden afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (tredje afstemning) skal stemmes. Står stemmerne lige ved tredje afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

Stk. 2. Ved ansættelse i kommunens tjeneste foretages valget mellem flere ansøgere på den i stk. 1 angivne måde.

Stk. 3. Forholdstalsvalg i henhold til denne lov foretages på grundlag af d'Hondts metode efter følgende regler: kommunalbestyrelsens medlemmer deles i de grupper, hvori medlemmerne har anmeldt for formanden at ville stemme sammen ved det pågældende valg. Hver gruppes medlemstal deles med 1, 2, 3 osv. De herefter fremkomne kvotienter angiver den rækkefølge, i hvilken de enkelte grupper kan vælge deres repræsentanter. Er to eller flere kvotienter lige store, afgøres rækkefølgen ved lodtrækning. Når det antal repræsentanter, der tilkommer de enkelte grupper, er bestemt, skal grupperne straks meddele formanden, hvilke personer der udpeges til de dem tilfaldne pladser. Giver en gruppe afkald på sin ret til at få en eller flere repræsentanter, fordeles de ledigblevne pladser mellem de andre grupper på den foran angivne måde.

§ 25. Kommunalbestyrelsens valg af to eller flere medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages som forholdstalsvalg.

Stk. 2. Ved kommunalbestyrelsens valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsens formand skal have sæde, regnes formandens plads som den ene af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken formanden hører.

§ 26. Skal valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages både blandt medlemmer og ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, foretages valget af samtlige de medlemmer, kommunalbestyrelsen skal vælge, under ét. Grupperne kan i den rækkefølge, som mandaterne tilfalder dem, udpege medlemmer eller ikke-medlemmer af kommunalbesty-

relsen, indtil den ene eller den anden art af pladserne er besat.

§ 27. Har en gruppe ikke ved forholdstalsvalg i henhold til § 24 fået så mange pladser i de stående udvalg, som den ville have fået ved en fordeling under ét af samtlige pladser i disse udvalg, har gruppen ret til at få det manglende antal anvist ved overtagelse af pladser fra den eller de grupper, der ved den første fordeling har opnået for mange. Den gruppe, der har krav på yderligere udvalgspladser, kan kræve, at der ikke efter foranstående anvises den mere end én plads i hvert udvalg.

Stk. 2. Uoverensstemmelser mellem grupper, der skal afgive udvalgspladser efter foranstående bestemmelser, afgøres af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Såfremt en gruppe ved anvendelsen af den i stk. 1 og 2 angivne fremgangsmåde mister flertallet i et udvalg, kan gruppen udpege et så stort antal overtallige medlemmer af vedkommende udvalg, som er nødvendigt for at bevare flertal i dette.

§ 28. Udtræder et medlem i valgperiodens løb af et udvalg, en kommission, en bestyrelse eller lignende, hvori han er indvalgt af en bestemt gruppe inden for kommunalbestyrelsen, besættes den ledigblevne plads af den samme gruppe.

Stk. 2. Når et udvalgsmedlem har forfald i mindst 2 måneder, kan den gruppe, der har indvalgt ham, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer.

§ 29. Et udvalgsmedlem må ikke mod betaling yde nogen præstation til den gren af kommunens forvaltning, der forestås af vedkommende udvalg, uden efter forudgået offentlig licitation eller, hvor forholdene særlig taler derfor, i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagelse.

Stk. 2. Ingen, der er ansat i kommunens tjeneste, kan være medlem af udvalg, hvorunder spørgsmål vedrørende hans tjenesteforhold hører.

Kapitel IV

Kommunalbestyrelsens formand.

§ 30. Formanden forbereder kommunalbestyrelsens møder og indkaldet medlem-

merne til disse. Han leder kommunalbestyrelsens forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at dens beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

§ 31. Formanden drager omsorg for udførelsen af kommunalbestyrelsens beslutninger. Han kan på kommunalbestyrelsens vegne afgøre almindelige løbende sager, der ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Formanden har den daglige ledelse af kommunens administration. Han fordeler sagerne til de pågældende udvalg og udfærdiger om fornødent forskrifter for sagerne ekspedition. Han drager omsorg for, at sager, der kræver beslutning af kommunalbestyrelsen, forelægges denne med eventuelle erklæringer, jfr. § 18, stk. 2. Formanden har den umiddelbare forvaltning af de anliggender, som ikke er henlagt til udvalg m. v.

Stk. 3. De nærmere regler om formandens forretninger fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 32. Dokumenter vedrørende køb, salg og andre dispositioner over fast ejendom, optagelse af lån og afgivelse af garanti skal underskrives af kommunalbestyrelsens formand og en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen. Samme regel gælder ved ophævelse af forbudspåtegninger og lignende, når det af påtegningen fremgår, at der kun kan disponeres over dokumentet med kommunalbestyrelsens samtykke.

§ 33. Når kommunalbestyrelsens næstformand fungerer i formandens forfald, overtager han samtlige opgaver, der er pålagt formanden ved denne lov og kommunens styrelsesvedtægt.

§ 34. Der ydes kommunalbestyrelsens formand et vederlag, hvis størrelse fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 2. Hvor forholdene taler derfor, kan kommunalbestyrelsen med tilsynsmyndighedens samtykke vedtage at yde næstformanden et vederlag for udførelse af de ham i henhold til § 33 påhvilende opgaver i et længere tidsrum på grund af formandens sygdom, ferie eller fravær af anden årsag. Dette vederlags størrelse fastsættes under

hensyn til sædvanlig arbejdsbyrdens omfang og fraværstid.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 2 finder tilsvarende anvendelse, hvor et medlem i henhold til § 15, stk. 4, udpeges til at fungere som formand eller næstformand.

§ 35. I styrelsesvedtægten kan fastsættes bestemmelser om ydelse af efterløn og pension til afgåede formænd.

Kapitel V

Kommunens økonomiske forvaltning.

§ 36. Kommunens regnskabsår løber fra den 1. april til den 31. marts.

§ 37. Inden den 1. september udarbejder økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår.

Stk. 2. I det omfang det er fornødent for en forsvarlig bedømmelse af kommunens økonomi, skal forslaget ledsages af investerings- og finansieringsplaner.

§ 38. Økonomiudvalgets forslag til årsbudget skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 2 ugers mellemrum.

Stk. 2. Ved 2. behandling, som foretages senest den 1. oktober, undergives forslaget konto for konto kommunalbestyrelsens drøftelse og beslutning.

§ 39. Det endeligt vedtagne årsbudget skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

§ 40. Årsbudgettet afgiver i den form, hvori det endeligt er vedtaget af kommunalbestyrelsen, den bindende regel for størrelsen af næste års kommunale skatteudskrivning og overhovedet for næste års kommunale forvaltning.

Stk. 2. Bevillingsmyndigheden er hos kommunalbestyrelsen. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er forudset i årsbudgettet, må ikke iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling i form af en tillægsbevilling til årsbudgettet eller en bevilling uden for årsbudgettet (kapitalbevilling).

ling). Dog kan foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsskrift, om fornødent iværksættes uden kommunalbestyrelsens forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt.

Stk. 3. Enhver bevilling til at afholde udgifter uden for årsbudgettet skal angive, hvorledes den bevilgede udgift skal dækkes. Hvis finansieringen forudsætter tilsynsmyndighedens samtykke, skal dette indhentes, før foranstaltningen iværksættes.

§ 41. Beslutning om optagelse af lån, påtagelse af garantiforpligtelser, pantsætning af kommunale aktiver, forbrug af fonds og anvendelse af regnskabsoverskud træffes af kommunalbestyrelsen. Økonomiudvalget kan dog bemyndiges til at træffe beslutning om garanti for lån som de i § 57, stk. 2 og 3, omhandlede inden for betingelser og grænser, der fastsættes af kommunalbestyrelsen.

§ 42. Enhver kommune skal have en sagkyndig revision, der skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Kommunalbestyrelsens afskedigelse af revisionen kræver tilsynsmyndighedens samtykke.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen fastsætter de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, hvori der tillige optages forskrifter vedrørende forretningsgangen inden for kasse- og regnskabsvæsenet. Regulativet tilstilles den kommunale revision, som tillige skal underrettes om alle ændringer af regulativet, før de sættes i kraft.

§ 43. Kommunens bogføring skal kunne give oversigt over, hvorledes kommunens midler er forvaltet, og om forvaltningen er i overensstemmelse med årsbudgettet og kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger.

§ 44. Midler, som ikke af hensyn til de daglige forretninger skal foreligge kontant, skal indsættes i bank, sparekasse, på postkonto eller anbringes i sådanne obligationer, i hvilke umyndiges midler kan anbringes.

Stk. 2. Kommunens omsætningspapirer skal, for så vidt de ikke sikres på anden lige så betryggende måde, forsynes med påtegning om, at de tilhører kommunen, og at der kun må rådes over papiret med kommunalbestyrelsens samtykke. Påtegningen skal så vidt muligt noteres i vedkommende institutions bøger.

§ 45. Kommunens årsregnskab aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden udgangen af oktober måned i det følgende regnskabsår. Regnskabet skal ledsages af en fortegnelse over kommunens kautions- og garantiforpligtelser. Herudover skal regnskabet i fornødent omfang være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb samt om forholdet til kommunens investeringsplaner m. v.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen afgiver regnskabet til revisionen. Efter at revisionens bemærkninger til årsregnskabet har været meddelt økonomiudvalget og — for så vidt angår bemærkninger, der ikke umiddelbart angår den forvaltning, der hører under økonomiudvalget — tillige den pågældende kommunale myndighed til besvarelse, træffer kommunalbestyrelsen i et møde afgørelse med hensyn til de fremkomne bemærkninger.

Stk. 3. Ingen kan deltage i afgørelsen af en regnskabsbemærkning, som vedkommer den forvaltning, hvori han som medlem af økonomiudvalget, et stående udvalg eller ifølge et særligt kommunalt hverv direkte har deltaget.

Stk. 4. Det endeligt godkendte regnskab skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

§ 46. De nærmere regler om affattelsen af årsbudgettet, om behandlingen af tilrågsbevillingssager og bevillinger uden for årsbudgettet og om bestyrelsen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen, herunder bestemmelser om anvisning og om økonomiudvalgets kontrol med ind- og udbetalinger, fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 2. I styrelsesvedtægten fastsættes endvidere nærmere regler om aflæggelsen af årsregnskabet, om revision og om afgørelse af bemærkninger.

Kapitel VI

Tilsynsmyndighederne.

§ 47. Tilsynet med amtskommunerne samt med Frederiksberg kommune varetages af indenrigsministeren.

Stk. 2. Tilsynet med de øvrige primærkommuner varetages af tilsynsrådene, jfr. § 48. Indenrigsministeren kan fastsætte forskrifter for udevelsen af tilsynsrådenes beføjelser.

Stk. 3. Tilsynsrådenes afgørelser kan af vedkommende kommunalbestyrelse indbringes for indenrigsministeren, der kan stadfæste afgørelsen, ændre vilkårene for denne eller træffe fornyet afgørelse.

§ 48. For hver amtsrådsreds oprettes et tilsynsråd bestående af amtmanden, der er rådets formand, samt 4 andre medlemmer, der vælges af amtsrådet blandt dets medlemmer.

Stk. 2. Amtsrådet kan ikke vælge mere end ét medlem fra en enkelt primærkommunes kommunalbestyrelse til tilsynsrådet.

Stk. 3. Amtsrådets valg af medlemmer til tilsynsrådet foretages på det konstituerende møde. Valget foregår som forholdstalsvalg i overensstemmelse med reglerne i § 24 og har gyldighed for amtsrådets funktionsperiode. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder, der kan indkaldes til at give møde i det pågældende medlems forfald.

§ 49. Tilsynsrådet afholder møde, så ofte formanden eller 3 medlemmer finder det fornødent.

Stk. 2. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne.

Stk. 3. Formanden giver forinden møderne i videst muligt omfang medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet.

Stk. 4. Formanden leder rådets forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at beslutningerne indføres i en beslutningsprotokol. Efter hvert møde underskrives protokollen af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen.

§ 50. Rådet er beslutningsdygtigt, når formanden og mindst 2 af de øvrige medlemmer er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved stemmeflertal. Står stemmerne lige, er formandens stemme afgørende. Ethvert af rådets medlemmer kan dog på mødet ved erklæring til beslutningsprotokollen begære sagen indbragt til afgørelse af indenrigsministeren.

Stk. 3. Et medlem er udelukket fra at deltage i rådets forhandlinger og afstemning i sager, der vedrører en primærkommune, i hvilken den pågældende er medlem af kommunalbestyrelsen.

§ 51. Formanden drager omsorg for udførelsen af rådets beslutninger. Han kan på rådets vegne afgøre sager, der ikke tåler udsættelse, samt almindelige løbende sager, der ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Formandens afgørelser forelægges rådet til efterretning i næste møde.

§ 52. For deltagelse i tilsynsrådets møder ydes diæter og befordringsgodtgørelse i overensstemmelse med reglerne i § 16.

§ 53. Udgifterne ved tilsynsrådenes virksomhed afholdes af statskassen.

Kapitel VII

Tilsynet.

§ 54. Indenrigsministeren foreskriver formen for kommunernes årsbudget og regnskab

Stk. 2. Umiddelbart efter årsbudgettets endelige vedtagelse i kommunalbestyrelsen indsendes dette til tilsynsmyndigheden.

Stk. 3. Kommunens årlige regnskab indsendes med revisionsberetningen og kommunalbestyrelsens i forbindelse hermed truffne afgørelser til tilsynsmyndigheden. Fristen for regnskabet indsendelse til tilsynsmyndigheden fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 55. Kommunalbestyrelsens beslutning om optagelse eller overtagelse af lån eller ændringer i lånevilkår kræver tilsynsmyndighedens samtykke, jfr. dog § 56.

Stk. 2. Foretagender, der skal finansieres ved optagelse af lån, som kræver tilsyns-

myndighedens samtykke, må ikke påbegyndes, forinden kommunalbestyrelsen har opnået samtykke til arbejdets finansiering ved lån.

§ 56. Kommunalbestyrelsen kan uden tilsynsmyndighedens samtykke disponere over en kassekredit inden for et beløb, der fastsættes af indenrigsministeren for henholdsvis amtskommuner og primærkommuner til et bestemt beløb pr. indbygger.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan uden tilsynsmyndighedens samtykke optage lån, som afvikles over driftsregnskabet med mindst $\frac{1}{3}$ årligt, for så vidt lånets provenu anvendes til foregelse af driftskapitalen, til endelig finansiering af kommunens anlægsarbejder eller til anskaffelse af andre aktiver.

§ 57. Kommunalbestyrelsen kan ikke uden tilsynsmyndighedens samtykke forpligte kommunen ved kaution eller anden økonomisk garanti eller foretage ændring af vilkår for kommunens garantiforpligtelser. Det samme gælder med hensyn til tilsagn om regelmæssige ydelser o. lign., som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.

Stk. 2. Kommunalbestyrelser i primærkommuner kan dog uden samtykke give garanti for lån, der ydes grundejere til dækning af udgifter ved indlæggelse af gas, vand eller elektricitet i ejendomme, der er beliggende i kommunen, og ved anlæg, udvidelse eller omfattende istandsættelse af gader, veje og kloakker, når lånene afdrages over højst 20 år.

Stk. 3. Samtykke er heller ikke nødvendigt til primærkommuners garanti for lån, der ydes grundejere til dækning af udgifter ved tilslutning til fjernvarmeanlæg af ejendomme, der er beliggende i kommunen, eller for lån, der ydes kommunens indbyggere til dækning af udgifter, der er påført dem ved omlægning af elforsyningen for et større område, når lånene afdrages over højst 10 år.

§ 58. I hver kommune oprettes en jordfond, hvori indgår midler, der i henhold til den hidtidige lovgivning har været henført under kommunens kapitalformue, med undtagelse af driftskapitalen.

Stk. 2. Kommunens jordfond og driftskapital må ikke uden tilsynsmyndighedens samtykke formindskes, jfr. dog § 59, stk. 2.

Stk. 3. Anlægsudgifter, der ikke afholdes over årets driftsregnskab eller dækkes endeligt gennem optagelse af lån eller ved forbrug af fonds, skal — medmindre tilsynsmyndigheden godkender andet — afvikles over driftsregnskabet med mindst $\frac{1}{3}$ årligt. Dette gælder dog ikke forskudsvis afholdte anlægsudgifter, der afvikles gennem bidrag, der er pålagt grundejere.

§ 59. Kommunalbestyrelsen kan ikke uden tilsynsmyndighedens samtykke afhænde eller pantsætte kommunens faste ejendomme eller erhverve nye faste ejendomme for kommunen. Indenrigsministeren kan dog bestemme, at visse ejendomsdispositioner kan finde sted uden samtykke.

Stk. 2. Ved afhændelse af fast ejendom indgår salgsprovenuet i kommunens jordfond, medmindre tilsynsmyndigheden tillader anden anvendelse, og ved erhvervelse af fast ejendom kan købesummen afholdes af jordfonden.

§ 60. Aftaler om samarbejde mellem kommuner, som vil medføre indskrænkning i de enkelte deltagende kommunalbestyrelser beføjelser efter denne lov, kræver tilsynsmyndighedens godkendelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

Stk. 2. Aftaler af den i stk. 1 omhandlede karakter kan ophæves, dersom deltagerne er enige herom. Ophævelse kan endvidere ske efter en deltagers anmodning, når tilsynsmyndigheden finder rimelig grund dertil. Er de deltagende kommuner ikke undergivet samme tilsynsmyndighed, træffes afgørelsen af indenrigsministeren.

Stk. 3. Vilkårene for aftalens ophævelse skal godkendes af tilsynsmyndigheden og skal fastsættes af denne myndighed i tilfælde af uenighed mellem deltagerne. Bestemmelsen i stk. 2, 3. punktum, finder tilsvarende anvendelse.

§ 61. Tilsynsmyndigheden kan sætte en kommunalbestyrelses beslutning ud af kraft, når beslutningen findes stridende mod lovgivningen.

Stk. 2. Dersom en kommunalbestyrelse har handlet i strid med lovgivningen, ber-

under undladt at udføre en foranstaltning, hvortil den er forpligtet, træffer tilsynsmyndigheden de nødvendige foranstaltninger, herunder eventuelt bestemmelse om tvangsboeder. I fornødent fald kan tilsynsmyndigheden rejse sag ved domstolene om personligt ansvar for medlemmer af kommunalbestyrelsen for den pågældende beslutning eller undladelse.

Stk. 3. Over for et tilsynsråds ulovlige beslutninger eller undladelser kan indenrigsministeren bringe de i stk. 1 og 2 omhandlede foranstaltninger til anvendelse.

Kapitel VIII

Særlige bestemmelser.

§ 62. Kommunalbestyrelsen drager omsorg for, at kommunens arkivalier opbevares på betryggende måde.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler for kassation af kommunernes arkivalier.

§ 63. Kommunalbestyrelsen og tilsynsrådet skal tilvejebringe og meddele vedkommende minister de oplysninger, som denne måtte forlange om forhold henholdsvis i kommunen og inden for tilsynsrådets virkeområde.

§ 64. I styrelsesvedtægten for Frederiksborg, Ålborg og Århus kommuner kan der træffes bestemmelse om, at der til deltagelse i styrelsen af kommunens anliggender oprettes en magistrat.

Stk. 2. Bestemmelser om den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender, herunder hvilke forretninger der henlægges til de enkelte magistratsmedlemmer til udførelse på disses eget ansvar, fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 3. Der kan i vedtægten optages bestemmelser om vederlag og pension til borgmestre og rådmænd.

Stk. 4. I vedtægten træffes endvidere bestemmelse om de fravigelser af denne lovs indhold, som magistratsordningen gør ønskelige.

Stk. 5. Med undervisningsministerens godkendelse kan kommunalbestyrelsen i Århus bestemme, at den rådmænd, under hvem skolevæsenet er henlagt, skal være

formand for skolekommissionen, såfremt han er valgt til medlem af denne.

§ 65. Ligning af skat foretages i primærkommunerne af en ligningskommission. Kommissionens medlemstal fastsættes i styrelsesvedtægten. Det skal være ulige og ikke under 5 og ikke over 15.

Stk. 2. Ligningskommissionens medlemmer vælges af kommunalbestyrelsen blandt de beboere, der er valgbare til denne. Valget finder sted i november måned i det år, i hvilket kommunalbestyrelsen tiltræder, og har gyldighed indtil den 1. december i det år, i hvilket den fratræder.

Stk. 3. De kommunalbestyrelsesmedlemmer, der vælger et ligningskommissionsmedlem, udpeger samtidig en stedfortræder, der kan indkaldes til at give møde i det pågældende medlems forfald.

Stk. 4. De nærmere regler om ligningskommissionens forretningsgang fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 5. Indenrigsministeren kan fritage en kommune for pligten til at have ligningskommission, således at ligningen foretages af kommunalbestyrelsen.

§ 66. Kommunalbestyrelsen skal inden et år efter lovens ikrafttræden indsende forslag til kommunens styrelsesvedtægt til indenrigsministerens stadfæstelse. Indtil sådan stadfæstelse er meddelt, bevarer de nugældende vedtægter deres gyldighed med de ændringer, der følger af denne lov.

§ 67. Bestemmelser om de kommunale tjenestemænds antal, ansættelse, afskedigelse, lønnings- og pensionsvilkår og om deres forretninger træffes i en særlig lønnings- og pensionsvedtægt, der stadfæstes af tilsynsmyndigheden.

§ 68. Kommunalbestyrelsen i de kommuner, hvor købstadkommunallovens regler hidtil har fundet anvendelse, vælger medlemmer til brandkommissionen og sundhedskommissionen.

Stk. 2. Til brandkommissionen, der tiltrædes af politimesteren og brandinspektøren samt af bygningsinspektøren, hvor en sådan findes, vælger kommunalbestyrelsen 4 medlemmer, hvoraf højst 2 kan vælges uden for kommunalbestyrelsens midte.

Stk. 3. Til sundhedskommissionen, der tiltrædes af politimesteren og vedkommende kredslæge, vælger kommunalbestyrelsen de medlemmer, som efter den for kommunen gældende sundhedsvedtægt skal udnævnes af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Politimesteren er formand for brandkommissionen og sundhedskommissionen. Kommunalbestyrelsen kan dog med tilsynsmyndighedens godkendelse bestemme, at et kommunalbestyrelsesmedlem overtager formandshvervet i de 2 kommissioner eller en af disse.

§ 69. Styrelsen af havnene i de hidtidige købstæder med undtagelse af statshavnene henhører under kommunalbestyrelsen, jfr. § 19, stk. 3. Havnen i Struer henhører såvel under Struer som under Holstebro kommunalbestyrelse og styres på de nævnte kommunalbestyrelses vegne af et af disse nedsat fællesudvalg.

Stk. 2. Havnen er i forhold til kommunen en selvstændig institution, hvis midler kun kan anvendes til formål, der særlig tjener havnens interesser. Havnens midler skal regnskabsmæssigt være adskilt fra kommunens midler. Ministeren for offentlige arbejder har tilsynet med havnens nyanlæg og vedligeholdelsesarbejder.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen udarbejder på grundlag af et af ministeren for offentlige arbejder affattet normalreglement forslag til reglement for havneforvaltningen samt med benyttelse af et af ministeren for offentlige arbejder udfærdiget skema et takstreglement for havnens benyttelse. Forslagene indsendes til stadfæstelse af ministeren for offentlige arbejder. De således udstedte reglementer har gyldighed i et af ministeren fastsat tidsrum og kan inden for dette kun ændres af kommunalbestyrelsen med ministerens samtykke.

Stk. 4. Inden hvert års 1. februar affatter havneudvalget efter et af ministeren for offentlige arbejder foreskrevet skema forslag til budget over havnens indtægter og udgifter for det næste regnskabsår. Forslaget undergives to behandlinger i kommunalbestyrelsen på samme måde som fastsat for det kommunale budget. Budgettet, bilagt en budgetteret status pr. regnskabsårets begyndelse samt en redegørelse for de nyanlæg og væsentlige vedligeholdelses-

arbejder, der påtænkes iværksat i budgetåret, indsendes til ministeren for offentlige arbejder senest den 15. marts.

Stk. 5. Nyanlæg må ikke påbegyndes, før godkendelse fra ministeren for offentlige arbejder foreligger. Dette gælder ligeledes for vedligeholdelsesarbejder, medmindre udgiften kan afholdes af årets løbende indtægter. Ministeren kan efter forhandling med kommunalbestyrelsen pålægge denne for havnekassens regning at lade udføre sådanne arbejder ved havnen, som efter hans skøn måtte være nødvendige for at sikre indsejlingen til denne og vedligeholdelsen af den fornødne vanddybde i det til havnen hørende farvand, samt arbejder, der i øvrigt efter ministerens skøn er fornødne af hensyn til havnens benyttelse. Det er dog en forudsætning, at udgiften hertil kan afholdes uden særligt tilskud fra kommunen. Ministeren kan, hvor flere havne, i hvilke havneafgifter oppebæres, ligger ved samme fjord, bestemme, i hvilket forhold de skal tage del i de fornævnte arbejder. Budgettet over nyanlæg og sådanne vedligeholdelsesarbejder, som efter foranstående bestemmelser skal godkendes af ministeren, kan ikke overskrides uden efter indstilling af kommunalbestyrelsen og samtykke af ministeren.

Stk. 6. Angående havnens regnskab fastsætter ministeren for offentlige arbejder de nærmere bestemmelser i et efter forhandling med sammenslutningen af danske havne udarbejdet regnsabs- og revisionsreglement. Inden hvert års 31. januar indsendes regnskabet for det foregående regnskabsår med revisionsbemærkninger og de i forbindelse hermed afgivne kendelser til ministeren. Lovens § 61, stk. 2, bringes til anvendelse også på havnene, således at de beføjelser, der er tillagt indenrigsministeren, udøves af ministeren for offentlige arbejder.

Stk. 7. Havnen kan ikke stifte gæld uden forudgående samtykke fra ministeren for offentlige arbejder. Uden samtykke fra ministeren for offentlige arbejder kan faste ejendomme ikke afhændes og havnearealer ikke udlejes på længere åremål end 15 år.

Stk. 8. I sådanne hidtidige købstæder, hvor den almindelige havn tilhører staten, udnævner kommunalbestyrelsen to af byens indbyggere, af hvilke den ene skal vælges af dens midte, til at have sæde i havnerådet eller havnekommissionen.

§ 70. Loven træder i kraft den 1. april 1970, jfr. dog stk. 4.

Stk. 2. Loven eller dele heraf kan efter indenrigsministerens bestemmelse sættes i kraft for visse kommuner inden dette tidspunkt.

Stk. 3. Følgende bestemmelser ophæves:
1) Lov om købstadkommunernes styrelse, jfr. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.

2) Lov om landkommunernes styrelse, jfr. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965, med undtagelse af kapitel III.

3) Lov om kommunale valg, jfr. lovbekendtgørelse nr. 455 af 21. december 1965, §§ 32 og 37, stk. 1.

4) Lov nr. 79 af 20. april 1908 om kommunale valg § 22.

5) Lov nr. 85 af 15. maj 1903 om ændringer i og tillæg til de nugældende regler for den kommunale beskatning samt om statatilsbud til kommunerne § 35.

Stk. 4. Indenrigsministeren bemyndiges til at fastsætte regler for tilvejebringelsen af årsoverlag for overslagsårene 1969-70 og 1970-71 i samtlige kommuner, herunder Københavns kommune. Denne bestemmelse træder i kraft straks.

§ 71. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Givet på Amalienborg, den 31. maj 1968.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

FREDERIK R.

Poul Sørensen.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk